

ГЛАС

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Премијерка Ана Брнабић захвалила пензионерима на разумевању и најавила исплату једнократне помоћи, као и повећање пензија од пет одсто од 1. јануара следеће године

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПО ПЕТ ХИЉАДА ДИНАРА У НАРЕДНИХ ДЕСЕТ ДАНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:

Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Културна дешавања у октобру

Октобар је ове године обилвао културним догађањима. Покушаћемо читаоцима укратко да приближимо бар нека од њих.

Завређује пажњу вест да је Музеј савремене уметности у Београду, после десет година реновирања, поново отворио врата љубитељима уметности. Посетиоци, и то не само из главног града, имали су прилику да током прве недеље рада обновљеног здања на ушћу Саве у Дунав погледају изложбу „Секвенце – Уметност Југославије и Србије из збирки Музеја савремене уметности“. Само првог дана изложбу је разгледало 4.500 посетилаца, а прве недеље рада (до 27. октобра) Музеј није затварао врата ни у ноћним сатима.

И љубитељи писане речи су, као и сваке године, крајем октобра имали разлога да дођу у Београд – на 62. Међународни сајам књига. Под слоганом „Кључ је у књигама“ посетиоцима се представило 450 излагача из Србије и иностранства. Сајам су свечано отворили аустријски писац Карл Маркус Гаус и академик Миро Вуксановић. Почасни гост овогодишњег сајма биле су четири земље са немачког говорног подручја: Немачка, Аустрија, Швајцарска и Лихтенштајн. Многи савремени аутори из ове четири земље које обједињује један језик – немачки имали су прилику да на Сајму књига представе своја дела.

Али, није само Београд стециште културних дешавања. У Новом Саду је средином октобра свечаном седницом обележен Дан Галерије Матице српске. Отварањем изложбе „Арсеније Теодоровић и српска црква у Будиму“ прослављено је 170 година постојања те институције. Изложба садржи 73 иконе – део иконостаса Саборне цркве у Будиму, која је срушена неколико година после Другог светског рата. Ипак, сачувана је уметност која сведочи о историји Срба у Будимпешти у 19. веку. Све иконе су конзервирани, рестауриране и после ове изложбе, односно након 10 месеци излагања у новосадској Галерији Матице српске, биће враћене у Мађарску.

Октобар је изгледа посебно инспиративан месец за стваралаштво, па је у већини градова

и мањих места Србије било занимљивих догађаја. Тако су чланови око 150 културно-уметничких друштава средином месеца одржали једночасовни дефиле кроз педесет градова Србије, али и иностранства, и извели кореографије ентомузиколошког наслеђа са ових простора. Циљ је био указивање на значај аматеризма који је уврштен и у дугорочну стратегију развоја културе. Осим у Србији, акција је одржана у Бањалуци, Вуковару, затим Темишвару, Бечу, Будимпешти, Есену, Паризу и Торонту.

Последње недеље октобра у Крагујевцу је одржан 18. интернационални џез фестивал – JazzFest. Љубитељи џез музике имали су прилику да уживају у сјајном репертоару и интересантним извођачима. Фестивал је свечано отворио суботички омладински бенд „Из принципа“, а публици се током два фестивалска дана представило шест музичких група. Наступали су уметници из Италије, Канаде, Немачке, Аустрије и Турске.

Србија је своју уметност представила и у иностранству. У згради Мисије Републике Србије при ЕУ у Бриселу средином октобра представљена је изложба „Иво Андрић писац и дипломата“. Изложба је била део дводневног међународног програма који су у част 125 година од рођења познатог југословенског нобеловца и дипломате организовали Мисија Републике Србије при ЕУ, Музеј града Београда и бриселска Канцеларија Аутономног региона Фриули Венеција Ђулија. Ова изложба је била покушај да се две каријере Иве Андрића, књижевна и дипломатска, укрсте и међусобно једна другу одбране – књижевност од политике, а дипломатија од личног става писца.

Приредила: Д. Грујић

САСТАНАК ПРЕДСТАВНИКА ПЕНЗИЈСКОГ ОСИГУРАЊА СРБИЈЕ И АУСТРИЈЕ

Проширење добре сарадње

Са сусрета у Београду: српски и аустријски стручњаци разговарали о могућностима унапређења сарадње

У Дирекцији Републичког фонда ПИО 24. октобра 2017. године одржан је радни састанак коме су присуствовали Негован Станковић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Берислав Векић, државни секретар у Министарству здравља, Бранислав Митровић, председник Управног одбора Републичког фонда ПИО, Драгана Калиновић, директорка Републичког фонда ПИО, са сарадницима, Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање, као и гости из Аустрије – Манфред Андерле,

председник Завода за пензијско осигурање, Винфред Пингера, генерални директор Завода за пензијско осигурање, и Оливер Хилер, аташе за рад и социјална питања у амбасади Републике Аустрије у Београду.

Тема састанка било је даље унапређење и проширење иначе добре сарадње која већ годинама постоји у делу социјалног осигурања између пензијских фондова две државе.

Споразум о социјалном осигурању Србије и Аустрије, којим се регулише остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и исплата тих права, потписан је 1996. године и на-

кон тога додатно надграђиван и прецизиран кроз разговоре органа за везу.

Показатељ добре и успешне сарадње свакако су и Међународни саветодавни дани, које је Фонд ПИО први пут организовао управо са аустријским пензијским заводом, октобра 2010. године. То су сада већ традиционална саветовања која је Фонд, након тога, успоставио и са другим државама.

Аустрија је прва од држава ван региона бивше СФРЈ која показује интересовање за електронску размену података о корисницима права. Успостављање овакве врсте размене под-

така умногоме би олакшало и унапредило рад и сарадњу два фонда и, пре свега, било значајно за велики број корисника и осигураника који имају стаж у две државе.

Србија исплаћује пензије за 1.933 корисника који имају пребивалиште у Аустрији, а Аустрија врши исплате за 27.000 пензионера са пребивалиштем у Србији. Процењује се да је око 300.000 осигураника из Србије који тренутно раде у Аустрији, односно који су и даље радно активни, а који ће бити корисници сразмерних пензија.

Г. О.

Пензионерима по пет хиљада динара у наредних десет дана

Премијерка Ана Брнабић и градоначелник Београда Сениша Мали представили су 30. октобра бесплатне сениор картице за београдске пензионере.

Том приликом премијерка је захвалила пензионерима на разумевању и најавила исплату помоћи од 5.000 динара у наредних десет дана, као и повећање пензија од пет одсто од 1. јануара следеће године. Председница Владе је такође најавила да ће од следеће године, када се учешће у БДП сведе на 11 одсто, моћи да се почне са укидањем Закона о смањењу пензија и са

поновним усклађивањем пензија два пута годишње.

Представљене персонализоване картице које важе од 1. новембра омогућиће најстаријим Београђанима остваривање бројних попушта. Пензионери неће сносити трошкове израде сениор картица.

Најстарији Београђани ће са сениор картицама имати могућност да остваре уштеде, јер ће куповина на снижењима бити доступна на великом броју продајних места, а очекује се и да ће се тек ширити мрежа трговаца код којих ће моћи

да се пазари уз сениор картицу по нижим ценама.

Помоћу картице пензионери ће моћи да добију информације о бројним попустима које град Београд нуди својим сениорима, а биће могућа и претрага базе продавница на сајту картице за пензионере.

Г. О.

ЕКСПЕРТСКА РАЗМЕНА СРПСКОГ И АУСТРИЈСКОГ ПЕНЗИЈСКОГ ФОНДА

Циљ посета стручњака – унапређење рада

Републички фонд ПИО је средином октобра угостио тројицу стручњака из Завода за пензијско осигурање Аустрије (Pensionsversicherungsanstalt). Повод посете била је експертска размена, која се ове године први пут организује између пензијских фондова Србије и Аустрије. У Фонду ПИО од 9. до 13. октобра боравили су Томас Полцер, вођа делегације, Волфганг Карас, вођа групе у Одељењу за међународне уговоре, и Маркус Драјер, стручни сарадник у Одељењу за међународне уговоре. Представници Фонда ПИО ће у Аустрији боравити почетком новембра.

Током посете гости из Аустрије обишли су готово све секторе Фонда у Дирекцији у Београду, а најдетаљније су се, свакако, упознали са радом Сектора за остваривање права из ПИО и одељења у оквиру овог сектора, поготово Одељења за ПИО по међународним уговорима. Посетили су такође и Филијалу за град Београд и Службу 1 на Новом Београду, као и Дирек-

Томас Полцер, Маркус Драјер, Јулијана Липовац (преводилац) и Волфганг Карас

Како су истакли аустријски стручњаци, током посете су добили много информација о раду Фонда ПИО и уочили много сличности са начином на који пензијски завод у Аустрији функционише. Уочили су, такође, и разлике. Једна

принос је у Србији надлежна Пореска управа, а у Аустрији покрајинска Болесничка каса. У Аустрији, такође, не постоји одвојено одељење које се бави исплатом пензија, већ запосле-

Између пензијских фондова Србије и Аустрије се од 2010. године успешно организују Међународни саветодавни дани, па тако Волфгангу Карасу и Томасу Полцеру ово није била прва по-

Разлика у пензијама мушкараца и жена

Још једна занимљивост коју су изнели експерти из аустријског пензијског завода јесте да просечна старосна пензија мушкараца у Аустрији износи око 1.600, а жена око 1.000 евра. Разлог овако велике разлике је дужина оствареног стажа осигурања. Наиме, женама које имају дете законски је омогућено да раде пола радног времена све док дете не пође у школу, а уколико им то послодавац одобри – и дуже. Поред тога, услов за старосну пензију жене испуњавају пет година раније у односу на мушкарце.

Посета Покрајинском фонду

Претпоследњег дана експертске размене гости из Аустрије имали су прилику да се упознају са радом Дирекције Покрајинског фонда ПИО. Руководиоци Покрајинског фонда дочекали су експерте из Аустрије и појаснили им да је Покрајински фонд саставни део РФ ПИО, као и да на територији АП Војводине, поред Дирекције, ради 11 филијала, шест служби и 24 испоставе. Аустријски гости су сазнали и да Покрајински фонд има 430.000 пензионера, од којих су 21.000 корисници иностраних пензија, а 604 пензије се исплаћују корисницима у Аустрији. Након састанка са руководством, обишли су Сектор за остваривање права из ПИО, односно Одељење за ПИО по међународним уговорима, када су са запосленима разговарали о појединостима у вези са остваривањем права по споразуму са Аустријом. Једна од посебних тема су били осигураници пољопривредници у Аустрији. И током ове посете истакнуто је да је експертска размена вишеструко значајна за унапређење рада фондова обе земље.

цију Покрајинског фонда у Новом Саду, а уприличена им је и посета Заводу за социјално осигурање.

од њих односи се на законски рок за доношење решења – он у Аустрији износи шест, а у Србији два месеца. Затим, за до-

ни који доноси решење у систем уноси потребне податке и „пушта“ пензију. Веома значајна разлика је и то да референти у аустријском фонду имају осигуранике за које су задужени према њиховим датумима рођења, и које редовно лично информишу о свим законским променама у овој области, о условима за остваривање права итд., што им умногоме олакшава даљи посао, односно скраћује време потребно за спровођење поступка остваривања права.

сета Србији и Фонду ПИО, јер су се већ неколико пута налазили у улогама саветодаваца. За разлику од њих, Маркусу Драјеру је ово био први сусрет са нашим Фондом и први боравак у Србији. На крају петодневне посете гости из Аустрије изразили су задовољство боравком у нашој земљи, детаљним информацијама које су добили о раду Фонда ПИО, као и гостољубивошћу свих колега са којима су имали прилике да се сретну.

В. Кадиф

Најчешћа питања о остваривању права

И ове године јесењи месеци у РФ ПИО резервисани су за одржавање међународних саветодавних дана са носиоцима пензијског и инвалидског осигурања других држава. У месецу за нама одржани су дани разговора са представницима Хрватског завода за мировинско осигурање (ХЗМО), као и са представницима Федералног завода за МИО/ПИО БиХ и Фонда ПИО Републике Српске. Почетком новембра заинтересовани грађани који имају навршен стаж у Мађарској имаће прилику да се посаветују и са мађарским саветодавцима у Новом Саду.

ХЗМО и РФ ПИО

Као и претходних година, и седми дани разговора између РФ ПИО и ХЗМО, који су били заказани за 3. октобар у Бору и 4. у Београду, успешно су реализовани. Посебно у Београду, сви термини су били попуњени, а примљени су и сви грађани који нису имали заказан долазак. За два дана разговора представници ХЗМО (Теодора Мариновић, Ленка Пирић и Сандра Вугдалић) и РФ ПИО примили су око 80 странака и, што је најважније, грађани су добили све потребне савете и информације.

Према речима Теодоре Мариновић, представнице ХЗМО, особе које су се јавиле за ове саветодавне дане најчешће су имале питања у вези са остваривањем права на хрватску пензију, под којим условима могу да је остваре и када. Она је навела да је одређени број странака поднео захтев за утврђивање периода осигурања који су навршени у Хрватској.

Атмосфера на данима разговорима са БиХ у Новом Саду

– Ова тема се тиче грађана који су још у радном односу на подручју Републике Србије, али ће за следеће две-три године испунити услове за остваривање права на старосну пензију у једној или у другој држави. Надам се да је већина грађана задовољна и да су добили валидне одговоре на своја питања – рекла је Мариновић.

Представници Хрватског завода били су изузетно задовољни начином организације и одзивом странака. Посебно су похвалили сарадњу са колегама из Србије, јер су међусобно решили ургенције које су имали, а та сарадња је изузетно битна за добробит осигураника и корисника пензије.

Поред хрватских стручњака, странкама су на располагању били и саветодавци из

нашег Фонда: Слађана Миљковић, Милица Радоњић и Милош Пантелић из Службе 1 Филијале за град Београд, и Марија Стојановић, Јована Божиновић, Ивана Николајевић и Јасна Стојановић из филијале у Бору.

И странке с којима смо разговарали о утисцима са дана разговора са Хрватском, углавном су задовољне. Радмила Ђумура, пензионерка из Сремске Митровице, каже да је дошла да разреши неке недоумице.

– Добила сам инвалидску пензију 50 одсто, па сам дошла да се распитам да ли ћу и када моћи да примам пуну пензију. Успут сам се распитала и за мужевљево пензију, и он је инвалид. Супруг није добио ни динара пензије за период од 1991. до 2002. године. У овом тренутку нису успели да ми реше тај проблем, али су додали да ће обавезно све да провере. Ипак, све је добро протекло и сви су били фер и коректни, веома љубазни према мени – истакла је наша саговорница.

Пензионерка из Београда Евица Вуишак дошла је да јој се појасни решење које је добила, јер није била њиме задовољна. Рекла нам је да су јој саветодавци објаснили све што ју је занимало, као и да су одговорили на свако њено питање.

Босна и Херцеговина, Република Српска и Србија

Трећи саветодавни дани са пензијским фондовима Босне и Херцеговине успешно су реализовани 24. октобра у Новом Саду и 25. октобра у Београду. Три тима саветодаваца – из домаћег РФ ПИО, Федералног завода за МИО/ПИО (Гордана Гогић и Ми-

Стручњаци нашег и хрватског пензијског фонда

ра Шево) и Фонда ПИО Републике Српске (Татјана Вановац и Брано Симанић), пружили су информације и правне савете за око 100 странака, а размењен је и већи број ургенција.

Дани разговора у Новом Саду

У Новом Саду, у просторијама Дирекције Покрајинског фонда ПИО око 40 грађана обратило се саветодавцима ради одговора на питања и бесплатних правних савета из области пензијског и инвалидског осигурања.

Поред саветодаваца из Фонда ПИО Републике Српске и Федералног завода за МИО/ПИО, на располагању грађанима били су Зорица Савић и Саша Стијакловић из Филијале РФ ПИО Нови Сад, и Маја Грујичић из Дирекције Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду. Цео процес рада активно су пратили Миленко Глеђа, директор Сектора за остваривање права из ПИО, Миле Ђулибрк, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима, и Љиљана Рудовић, саветник – шеф Кабинета директора ПФ ПИО, који су били на располагању и присутним новинарима за сва питања у оквиру ове теме.

Београд: саветодавци из Фонда ПИО Републике Српске одговарају на питања странака

Према речима Миленка Глеђе, осим непосредних разговора са грађанима и у неким случајевима на тај начин решавања застоја у поступку код ПИО фондова ових држава, затим информисања грађана о условима за остваривање неког права или разјашњења неких њихових недоумица, током саветодавног дана решавани су и предмети за које постоје међусобне ургенције и замолнице за убрзање поступка.

– Са Босном и Херцеговином остало је нерешених још око 340 поступака прерачуна пензија остварених између 1992. и 2004. године, где је у пензију урачунат и српски стаж остварен у БиХ. Те пензије, за које су данас размењени спискови, ушле су у прерачун како би свака страна платила свој стаж, и при крају је решавање овог проблема – истакао је Миленко Глеђа.

Татјана Вановац, начелница Одељења за остваривање права применом међународних уговора у Фонду ПИО Републике Српске, први пут је учествовала на саветодавним данима.

– Људи су углавном питали када ће остварити услове за одлазак у пензију и може ли се нешто урадити по питању висине пензије, затим и када ће кренути исплата пензија у случајевима прерачуна пензије. Мислим да су странке биле задовољне нашим опхођењем и организовањем оваквих разговора – рекла је Вановац.

Ову констатацију најречитије је потврдила Плема Шућур из Суботице, која је дошла у Нови Сад да се информише о условима остваривања права на породичну пензију код Фонда ПИО Републике Српске.

– Још нисам у пензији, а на пролеће би требало да остварим то право. Дошла сам да проверим услове под којима могу отићи у породичну пензију. Одушевљена сам оваквом организацијом – сјајна је. Нигде нисам успела да остварим такву комуникацију и нигде нисам добила овакве информације. Желим да јавно похвалим овакав начин рада нашег фонда ПИО – нагласила је Плема Шућур.

Данка Росић, пензионерка из Ветерника која је навршила 21 годину стажа у Федерацији, каже да је примала нешто мало више од 13.000 динара пензије у Србији, а да јој је после признавања дела стажа у Федерацији пензија остала иста. Дошла је да провери зашто је то тако.

Без обзира на одговор који су добили од саветодаваца, велика већина грађана који су дошли на разговор у Дирекцију ПФ Нови Сад изјавили су да су задовољни организацијом оваквих разговора и да са таквом праксом треба наставити.

Саветодавни дани у Београду

Поред саветодаваца из Босне и Херцеговине, на располагању грађанима у Београду били су Јелена Пантелић из Службе

1 Филијале за град Београд РФ ПИО на Новом Београду, и Слађана Ковачевић и Ивана Петковић из Филијале за град Београд у Њемањиној.

Према речима Гордане Гогић, представнице Федералног завода за МИО/ПИО, и странке у Београду су углавном, уз информацију о условима за остваривање права на пензију, тражиле и помоћ око убрзања поступка, затим информације о току поступка уколико су већ поднеле захтев, као и о утврђивању стажа.

– Верујем да смо, поготово код странака које су поднеле захтев или чији су предмети тренутно у току, успели да успоставимо квалитетну везу и да су странке добиле све потребне информације. Посебно сам задовољна сарадњом са колегама из Србије јер то је изузетно важно за побољшање односа и квалитета рада – истакала је Гордане Гогић.

А странке су имале различита питања и проблеме. Бранка Шљивар из Београда дошла је да се распита у вези са пензијом из Федерације Босне и Херцеговине.

– Дошла сам да питам да ли сам остварила услов за пензију у Босни и Херцеговини и добила сам одговор да треба да сачекам до своје 64. године, односно до септембра идуће године. Саветодавци су били веома љубазни и доћи ћу и следеће године ако буде било потребе. Мислим да је веома добро што се ови дани разговора организују из године у годину, не само због мене, већ и због других странака, да могу лакше да дођу до одговора и реше своје недоумице – рекла је Бранка Шљивар.

Ивица Ћирић, осигураник из Београда, каже да је радио у Сарајеву од октобра 1977. до 1979. године, те је желео да регулише неке неправилности у вези са тим периодом стажа. Истакао је да су саветодавци узели све у обзир, да су били веома љубазни, и да је задовољан одговором и инструкцијама које је добио.

– Мислим да одржавање ових дана има смисла за људе које живе у Србији а део свог радног века су провели у некој другој земљи, да на лицу места реше проблеме и на време припреме сва потребна документа за пензију – закључио је Ивица Ћирић.

Заједнички утисак свих стручњака јесте да су саветодавни дани изузетно корисни због размењивања знања, праксе, искуства, као и унапређивања сарадње са колегама из других држава, јер је то од изузетне важности за странке и за решавање њихових проблема.

За целокупну организацију Дана разговора и ове године била је задужена Александра Банић, начелница Одељења за ПИО по међународним уговорима. Техничку подршку професионално су пружили запослени у ИТ сектору, а у организацији су учествовали и запослени у Сектору за односе с јавношћу.

Драгана Грујић
Мирослав Мектеровић

УТВРЂИВАЊЕ СТАЖА СА УВЕЋАНИМ ТРАЈАЊЕМ

Бенефицирани стаж

Бенефицирани стаж, или правилније – стаж који се рачуна са увећаним трајањем, „привилегија“ је осигураника који раде на нарочито тешким, опасним и за здравље штетним радним местима, као и осигураника који обављају такве послове на којима се након навршених одређених година живота не може очекивати да свој посао, односно професионалну делатност обављају успешно.

Утврђивањем стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, ови осигураници могу у одређеним околностима да остваре право на пензију раније, а бенефицирани стаж им такође утиче и на месечни износ пензије. Радна места на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем утврђена су одговарајућим правилником, који осим радних места утврђује и степене увећања стажа, као и начин њиховог утврђивања и ревизије.

Трајање стажа може се увећати за највише 50 одсто у односу на ефективно трајање, осим у случају професионалних војних службеника. Њима се у случају ангажовања у оружаним акцијама време проведено у тим акцијама, као и на лечењу, или у заробљеништву, рачуна као стаж осигурања у двоструком трајању. Степен увећања означава се бројевима, па тако, на пример, степен увећања 12/14 означава да се стаж осигурања рачуна тако да се сваких 12 месеци ефективног рада рачуна као 14 месеци стажа осигурања.

При утврђивању права на пензију, бенефицирани стаж се утврђује према законским прописима који су примењивани у Републици Србији у време када је стаж навршен. Ови прописи су се с временом мењали и са сваком изменом доносили нове услове под којима се стаж утврђивао са увећаним трајањем, а такође је било и измена у погледу начина његовог рачунања. Тако је до краја 1972. важио пропис по коме се стаж урачунавао са увећаним трајањем само у случају да је његово укупно трајање дуже

од пет година. Од 1973. године тог ограничења више није било, па се стаж рачунао са увећањем без обзира на укупно трајање. Међутим, закон чија је примена почела 1. јануара 1997. године вратио је ово ограничење са додатним поштрењем – почев од тог дана бенефицирани стаж се урачунава само ако је његово укупно трајање дуже од 10 година. Ипак, у случају да је код осигураника утврђена инвалидност, укупно трајање рада од пет година на радним местима за која је предвиђен бенефицирани стаж, довољно је за његово рачунање у увећаном трајању.

Осигураници који су користили боловање за време рада на местима на којима се стаж рачу-

ра на то да ли је боловање било континуирано, или је осигураник одсуствовао са посла у више краћих периода. Почев од 1991. године свако одсуство с посла због болести представља разлог да се у периодима боловања стаж осигурања рачуна само у ефективном трајању.

Осигураник са бенефицираним стажом може раније да оствари право на пензију, и то на различите начине. Осигураници који су навршили бенефицирани стаж чије је трајање најмање 2/3 укупног стажа осигурања, имају право на снижење старосне границе. На сваких пет година проведених на радном месту са коефицијентом 12/14 старосна граница се снижава за

на са увећаним трајањем треба да знају да су се и прописи који регулишу утицај боловања на рачунање тог стажа мењали. До краја 1987. године боловање није утицало на рачунање бенефицираног стажа, односно осигуранику се комплетан период рада рачунао са увећаним трајањем без обзира на трајање одсуства с посла. Почев од 1. јануара 1988. године, боловање које је у току календарске године трајало краће од месец дана није од утицаја на рачунање бенефицираног стажа, али се одсуствовање са посла које прелази месец дана одбија од укупног трајања бенефицираног стажа. Овакав начин рачунања примењиван је до краја 1990. године. Дакле, у овом периоду се „опрашта“ одсуство с посла у трајању до једног месеца, без обзи-

једну годину, на сваке четири за 12/15, три за 12/16 и на сваке две године за 12/18. Ово снижење односи се само на остваривање права на старосну, али не и на превремену старосну пензију. Дакле, снижење се рачуна од 65 година живота за мушкарце, а од 61 године и шест месеци за жене у току 2017. године, односно од 62 године живота за жене у току 2018. године. Осигураник који по овом основу оствари право на старосну пензију добија ту пензију у „пуном“ износу, без икаквих умањења. Старосна граница може да се снижава највише до 55 година живота, осим за запослене на радним местима са коефицијентом 12/18 који могу да остваре право на старосну пензију и са 50 година живота. Такође, овај стаж се урачунава

и за остваривање права на старосну пензију са навршених 45 година стажа осигурања, без обзира на године живота, као и за стицање права на превремену старосну пензију.

Трајање бенефицираног стажа од утицаја је и на права запослених који припадају такозваним посебним категоријама осигураника – полицијске службенике, припаднике обавештајних агенција, запослене на извршењу кривичних санкција, припаднике Војске Србије и друге, који имају могућност да право на пензију остваре под посебним, повољнијим прописима, у случају да су на овим пословима провели период прописан Законом о пензијском и инвалидском осигурању. У 2017. години, тај период је 12 година и шест месеци ефективног рада на пословима са увећаним трајањем стажа, док ће у 2018. години бити потребно 13 година. Уз овај услов, осигураници из ове категорије треба да имају најмање 54 године и 8 месеци живота и 22 године и шест месеци стажа осигурања у 2017. години, односно најмање 55 година живота и 23 године стажа осигурања у 2018. години, како би остварили право на старосну пензију.

Осигураници који су обављали самосталну делатност такође имају право на стаж са увећаним трајањем уколико су обављали послове за које је такав стаж предвиђен. У случају да је утврђено обављање таквих послова, они су у обавези да уплате увећан допринос за ПИО, како би им се стаж рачунао са увећањем. Исто увећање доприноса важи и за друге послодавце, па се зато свим осигураницима сугерише да пре одласка у пензију провере своје податке регистроване у матичној евиденцији Фонда, јер и у случају да су сви други услови испуњени, трајање стажа неће бити увећано уколико послодавац није испунио своју обавезу и уплатио допринос, а затим о томе доставио Фонду ПИО одговарајуће пријаве М-4.

Мирослав Мирјић

Борба за квалитетнији живот

Међународни дан слепих обележен је централном манифестацијом у смедеревском Регионалном центру. Присуствовали су представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, града Смедерева и организација слепих и слабовидих особа из двадесетак градова Србије.

Поводом Међународног дана слепих, који се под називом Дан белог штапа обележава 15. октобра широм света као дан за подизање свести јавности о безбедности и самосталности слепих и слабовидих особа, прочитан је Проглас Савеза слепих Србије. То је уједно и позив надлежним установама и институцијама и свим заинтересованим компанијама и грађанима да се у наредном периоду настави заједничка борба за бољи и квалитетнији живот особа оштећеног вида.

Обележавање Дана белог штапа организовали су Савез слепих Србије и ГО Савеза слепих Србије – Смедерево, уз подршку ресорног Министарства, града Смедерева и Регионалног центра.

Током манифестације у Регионалном центру за професионални развој запослених у образовању били су изложени ручни радови слепих и слабовидих чланица Градске организације Савеза слепих Смедерево.

Субвенције пољопривредним газдинствима

У локалној самоуправи Медвеђе, вароши на југу Србије, посебну пажњу поклањају примарној пољопривредној производњи. Почетком октобра подељена су средства за 138 пољопривредних произвођача намењена за подстицај примарне пољопривредне производње и развој села у општини на обалама реке Јабланице.

Председник општине Медвеђа др Небојша Арсић уручио је уговоре власницима пољопривредних газдинстава у Медвеђи. Укупна вредност исплаћених средстава је око четири милиона и 248.000 динара.

Буџетом за текућу 2017. годину за подстицај пољопривредне производње издвојено је око 10 милиона динара, намењених за подстицај развоја сточарства, воћарства и мелиоризације на нашем терену.

Ниже основице осигурања

Подсећамо грађане који сами плаћају допринос за пензије да од уплате за новембар 2017. важе нове основице осигурања које су у односу на претходни период ниже за 1,6 одсто (због усклађивања са кретањем зарада у претходном кварталу).

Грађани могу да се одреде за једну од 13 основица осигурања, независно од стручне спреме коју имају. По Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање, најнижа основица износи 35 одсто просечне републичке зараде из претходног тромесечја, што је 23.074 динара, а највиша пет просечних плата, односно 329.635 динара.

Допринос за пензијско и инвалидско осигурање је 26 одсто, што значи да ће се месечни издатак кретати у распону од 5.999,24 до 85.705,10 динара. Ови износи примењиваће се за уплате доприноса за новембар и децембар 2017. и јануар 2018. године.

Све више младих пчелара

Удружење пчелара „Кикинда“, једно од најстаријих у Србији, обележава осам деценија рада. Тим поводом приређена је и редовна годишња изложба на Градском тргу. Чланови су изложили своје производе и разменили искуства са гостима из Хрватске и Румуније.

Радује податак да су међу излагачима били и ученици Основне школе „Јован Поповић“ у Кикинди (на слици) чија секција пчеларства делује две године. Овим младим пчеларима, има их двадесетак, придружиће се ускоро и њихови вршњаци из других школа. Млади нараштај је то нагостио и литерарним радовима чији најуспешнији аутори су награђени.

Пензионери су најмнобројнији чланови Удружења пчелара „Кикинда“ и они су најангажованији у придобијању младих снага.

Контакт центар у КЦС

Почетком октобра у Клиничком центру Србије (КЦС), у циљу унапређења комуникације и побољшања квалитета здравствених услуга, почео је да ради Контакт центар. Позивом на број 011/360-9999 радним данима од седам до 19 часова грађани могу да добију све сервисне информације које се односе на рад медицинских служби Поликлинике КЦС, да заказани преглед откажу, из објективних разлога, односно да га закажу за други термин.

Након 19 часова позиви упућени на број Контакт центра преусмеравају се на оператере у телефонској централни КЦС који ће потом омогућити телефонску везу са дежурним службама у КЦС.

Подсећамо и да се преглед код изабраног лекара, педијатра, гинеколога или стоматолога може заказати преко Националног контакт центра Министарства здравља позивом на број 011/362-0000, сваког радног дана од осам до 20 часова, а затим изабрани лекари у дому здравља даље заказују све прегледе у болницама или клиничким центрима.

Подстицаји војвођанским сточарима

На основу расписаних конкурса за опремање и увођење ЕУ стандарда у сточарске фарме, шездесет пољопривредника је средином октобра добило подстицајна средства Владе Војводине у укупној вредности од 65 милиона динара: млађи од 40 година, жене носиоци пољопривредних газдинстава и пољопривредници који раде у отежаним условима рада и додатно су финансијски подржани. На овај начин треба да се створе услови да пољопривредници на тржиште изнесу квалитетан производ или полупроизвод, да буду конкурентнији, постану економски снажнији. Уговоре о добијеним средствима пољопривредницима је уручио Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, водoprивреду и шумарство.

Просечна плата у септембру 48.212 динара

Просечна нето зарада (без пореза и доприноса) у Србији исплаћена у септембру 2017. године износила је 48.212 динара, а бруто зарада 66.438 динара, саопштио је Републички завод за статистику.

У односу на август, просечне бруто и нето зараде више су за 2,1 одсто номинално, односно за два одсто реално.

Просечне бруто и нето зараде су у септембру у поређењу са истим месецом прошле године више за 3,6 одсто номинално, односно за 0,4 одсто реално.

Аутоматска овера здравствених картица

Од почетка октобра послодавци могу да овере књижице радника без одласка на шалтере Републичког фонда за здравствено осигурање (РФЗО). Тачније, радницима за које су плаћени доприноси држава ће

аутоматски оверавати здравствене електронске картице.

Нови информациони систем РФЗО преузима податке Пореске управе о плаћеном доприносу и аутоматски оверава здравствену картицу. И фирма и радник могу електронски да провере да ли је оверена здравствена легитимација.

На овај начин за сада се оверава више од три милиона здравствених картица, а од средине 2018. то ће важити за све осигуранике. Дакле, око 150.000 предузећа поштеђено је старог начина овере, а међу три милиона грађана којима ће здравствене картице бити овераване на овакав начин су и сви пензионери, један део незапослених, као и деца до навршених 18 година живота, школска деца и студенти до краја прописаног школовања, а најкасније до 26 година, затим лица старија од 65 година...

Треба нагласити да овакав начин овере још не важи за осигуранике самосталних делатности и пољопривреднике који здравствене књижице и даље оверавају по старој процедури.

Новац за установе социјалне заштите

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова Предраг Вулетић уручио је 4. октобра 25 уговора директорима установа социјалне заштите за смештај корисника чији је оснивач Покрајинска влада. Уговори који су додељени намењени су изради пројектно-техничке документације.

Наиме, један од највећих проблема у овим установама јесте израда пројектно-техничке документације, па је одлука Покрајинског секретаријата била да се, након ребаланса, средства усмере за те намене.

Предраг Вулетић је том приликом рекао да је одлуком Скупштине АПВ о ребалансу буџета за 2017. годину буџет Покрајинског секретаријата увећан за 44 милиона динара, те да су та средства усмерена ка установама социјалне заштите.

Топола: 54. Опленачка берба

Почетком октобра у Тополи је одржана 54. Опленачка берба, као и Сабор народног стваралаштва. Током три дана Топола, престоница грожђа и вина, понудила је најлепше плодове из воћњака и винограда, а гости су дошли из свих крајева Србије и из иностранства.

Топола у време бербе угости више од 200.000 посетилаца. У селима у подножију Опленца воћарство је традиција, у овом тренутку поседују више од 800 хектара само под виноградима и више од 6.500 хектара под воћем. Сваке године извозе око 25.000 тона воћа у Русију, а имају и 3.500 регистрованих газдинстава, од тога 284 праве мале фабрике.

Воће из Тополе је на цени и може се наћи широм Србије, али и у иностранству где се годишње извезе 50.000 тона.

Лучани: стални посао за труднице

Хемијска индустрија „Милан Благојевић – Наменска“ у Лучанима, која запошљава 1.300 радника а од тога 350 жена, на најбољи начин показује повећану бригу за припаднице лепшег пола. По повратку са трудничког и породилског одсуства, шест радница фабрике сачекаће радно место.

После уговора на одређено време, будуће младе маме потписале су уговор о сталном радном односу. Раније су то већ урадиле две труднице.

У лучанској фабрици истичу да је то њихов скроман допринос унапређењу родне равноправности и подстицању раста natalитета и да ће им такав начин започињања сталног радног односа жена и трудница постати пракса у наредном периоду.

ЗНАЧАЈ ИСКУСТВА И ДОПРИНОСА СТАРИЈИХ ОСОБА

Све нас чека старост

Иза нас је још један месец солидарности са старијима, у оквиру кога је обележен и Међународни дан старих, ове године посвећен промовисању учешћа старијих особа у породици, локалној заједници и друштву, односно афирмацији њиховог доприноса окружењу у коме живе.

Кампања Уједињених нација под називом „Корак у будућност: препознавање талената, доприноса и учешћа старијих у друштву“ подсетила је свет на значај искуства и доприноса старијих и подстакла нас да тражимо најбоље начине њиховог учешћа у различитим аспектима живота, у складу са њиховим правима, потребама и жељама.

Продужење животног века представља један од највећих успеха човечанства, али и једну од највећих друштвених трансформација. Због истовременог пада наталитета, свет ће убрзо имати више старих људи него деце и младих. Из тог разлога старење становништва је и један од највећих јавноздравствених изазова, јер су старе особе под већим ризиком од оболевања од хроничних болести и често имају више здравствених проблема истовремено.

Очекује се да до 2050. године апсолутни број људи старијих од 60 година порасте са 605 милиона на две милијарде, док ће се у истом периоду број особа

старијих од 80 година увећати скоро четири пута и износиће 395 милиона. Број оних који су старији од 65 година у наредних пет година премашиће број деце млађе од пет година, а до 2050. године и број деце млађе од 14 година.

Када је Европа у питању, више од 160 милиона људи је старије од 60 година. Предвиђа се да ће у ЕУ до 2060. године очекивани животни век мушкараца бити продужен на 84,5 година, а животни век жена на чак 89 година. Очекује се да ће се у истом периоду утростручити број особа старијих од 80 година – са 22 милиона (према процени из 2008. године) на 61 милион.

Предвиђања за Србију кажу да ће у наредне две и по деценије удео особа старијих од 65 година достићи 25,2 одсто, односно да ће сваки четврти становник Србије имати више од 65 година. Истовремено, очекује се да се удео млађих од 15 година у укупној популацији смањи на 11,7 одсто, што значи да се и даље наставља интензиван процес демографског старења.

То што људи данас живе дуже у бољем здрављу и остају дуже активни једно је од највећих цивилизацијских достигнућа, па ипак већина земаља која се суочава са променом структуре становништва трпи велики демографски притисак. Старење становништва се одражава на различите аспекте и подручја

друштва и економије, а у великом броју земаља, укључујући и нашу, потенцијалне препреке за равноправно учешће старијих су сиромаштво, лоше здравље, низак ниво образовања, недостатак превоза – неприступачне услуге, и дискриминација по основу старосног доба.

Многи социолози предвиђају да ће у наредним деценијама морати да се успостави неки нови „социјални споразум“, као и радикални заокрет у начину на који старији људи живе. У том смислу, неке земље већ размисљају о могућности прилагођавања радних места старијим радницима, о томе да им треба омогућити флексибилно радно време и постепени, фазни одлазак у пензију; друге се оријентишу на бржи развој сервиса подршке за старије, а развијеније пак на то да старије особе чине растућу групу потрошача са специфичним потребама, која, с обзиром на њихов број, има значајну куповну моћ.

Истовремено, потребно је и мењати слику о старијим особама, старење се и даље посматра као проблем јер се њихов потенцијал превиђа, као што и старији људи морају да промене сопствену перцепцију. Са старењем друштва постаје важније и улагање у младе генерације јер њихов економски просперитет омогућава заједници да подржи оне који зависе од туђе помоћи.

Када је реч о Србији, оно што је потребно урадити одмах јесте бржи развој сервиса подршке старијима у локалним заједницама, посебно у сеоским срединама, као и проширење тих сервиса увођењем нових услуга – могућношћу да на једном месту могу да добију кувани оброк, да пријатно проведу време, дају веш на прање, као и да добију различите здравствене услуге, на пример. Сврха оваквих центара јесте да старији што дуже могу да живе независно и да самостално организују живот у свом дому и окружењу на које су навикли. Поред тога, посебно треба обратити пажњу и на бржи развој сервиса за палијативну негу.

Прогласивши 2017. годином међугенерациске сарадње, Влада Србије је отворила тему међугенерациске солидарности и показала да је свесна изазова са којима се друштво суочава. Порука је да старији треба да буду вредновани као продуктивни чланови друштва који доприносе заједници, а да солидарност међу генерацијама не значи само економску помоћ, већ пре свега међусобни суживот, сарадњу и разумевање.

Све нас чека старост, па није на одмет да на време размислимо о томе и већ сада предузмемо неке важне кораке за добробит и појединаца и заједнице.

Д. Грујић

Сродници најбољи ослонац

Скоро половина старијих Новобеограђана живи у старачким домаћинствима

На конференцији за медије одржаној 10. октобра у Београду представљен је Извештај о истраживању потреба старачких домаћинстава Новог Београда. Истраживање је спровело удружење „Снага пријатељства” – Amity у периоду од марта до јуна 2017. године на репрезентативном узорку од 666 старијих који живе у старачким домаћинствима на Новом Београду.

Популациони фонд Уједињених нација финансирао је део трошкова истраживања, и штампање публикације „Пригушена светла града – Студија о положају и потребама старачких домаћинстава Новог Београда”, у којој је објављен извештај о налазима и препоруке.

На општини Нови Београд живи више од 38.000 старијих људи, а то је већи број од укупног броја становника у 110 општина у Србији појединачно, по попису становништва из 2011. године. Међу 81.000 домаћинстава на Новом Београду, свако шесто је старачко, односно скоро половина старијих Новобеограђана живи у старачким домаћинствима, где су све особе старе 65 и више година, а највише њих у самачким старачким домаћинствима. У оквиру истраживања интервјуисано је 605 особа старих 65 и више година, које живе у старачким домаћинствима, и обављени су разговори у фокус групама и путем дубинских интервјуа са

Представљање извештаја о истраживању потреба старачких домаћинстава Новог Београда

још 61 старијом особом из исте групације.

– Захвални смо онима који су се одазвали нашем позиву и дозволили нам да уђемо у њихове станове и причамо са њима о животу и изазовима свакодневног живљења старијих. Захвални смо и онима који нас нису пустили да уђемо – свако треће старачко домаћинство није нам дозволило улаз, јер су нам тиме показали у коликом страху и зебњи живе сами, бојећи се да их неко не злоупотреби, покраде – навела је на конференцији Надежда Сатариф, председница Управног одбора удружења „Снага пријатељства” – Amity и коауторка публикације.

Др Наталија Перишић, професорка Факултета политичких наука Универзитета у Београду, такође коауторка публикације, представљајући резултате истраживања, поред осталог, навела је да међу старијим особама које живе саме 80 одсто чине жене. Чак 37 одсто испитаника старо је 80 и више година, а 111 испитаних особа има више од

85 година. Готово 40 одсто испитаника пружа финансијску подршку својим сродницима, а само једна петина старијих живи са приходима већим од 40.000 динара. Истраживање показује и да су жене много чешће у неповољнијем положају када је реч о приходима, објаснила је Наталија Перишић.

Још неки од кључних налаза истраживања показују да је највећа препрека са којом се старији суочавају у свакодневном функционисању одржавање хигијене стана, као што су пеглање, прање, чишћење, а са овом препреком сусреће се 37 одсто испитаника. Свакој четвртој старијој особи изазов је одлазак код лекара, плаћање рачуна, набавка потрештина. За девет одсто њих потребне су услуге геронтодомаћице, а ове услуге користи мање од једног процента старијих. Они који имају сроднике, у 65 одсто случајева се на њих и ослањају, 27 одсто се ослања на пријатеље, 24 одсто на комшије, а само по један проценат на Центар за со-

цијални рад, удружења, локалне политичке партије, односно два одсто на локалну власт.

– Суштински закључак овог истраживања био би да су старији активни колико год им то њихове могућности дозвољавају, и да су равноправни чланови друштва са аспекта својих доприноса, а да друштво константно балансира и настоји да им пружи или врати само оно што баш мора – нагласила је Надежда Сатариф.

Она је навела да су на основу истраживања формулисале и четири кључне препоруке: концепирање и имплементирање концепта активног старења у заједници, активно подстицање капацитета породице за бригу о старијима, промовисање цивилних иницијатива, као и развијање нових и унапређење постојећих сервиса за старије у локалним заједницама. У оквиру сваке од препорука утврђене су конкретне мере чије се увођење и примена сматра потребним у сврху побољшања положаја и задовољавања потреба старијих у граду. **В. Кадиф**

Отворен реновиран пети павиљон у Заводу „Мале Пчелице”

У крагујевачком Заводу за смештај одраслих лица „Мале Пчелице” свечано је отворен реновиран пети павиљон који ће носити назив „Сунцокрет”, намењен за смештај 160 најстаријих корисника. Свечаном отварању објекта у коме ће се налазити

одељење психогеријатрије, присуствовали су представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, епископ шумадијски Јован, представници града Крагујевца и Шумадијског управног округа. Реновирање објекта финансирано

је сопственим средствима Завода, а уложено је око двадесет милиона динара. Поред новоотвореног петог павиљона налази се најсавременији физикални центар у Шумадији.

М. Сантрач

МЕЂУНАРОДНИ СУСРЕТ ПЕНЗИОНЕРСКИХ УДРУЖЕЊА ЈУГА СРБИЈЕ И БУГАРСКЕ У ПЕРНИКУ

Дружење за незаборав

Поводом 90 година од оснивања пензионерског „Народног читалишта“ у Дивотину, у области Перник у Бугарској, и месеца старих, у овој балканској земљи средином октобра приређено је незаборавно међународно дружење пензионера југа Србије и Бугарске.

Домаћин овог сусрета припадника трећег доба из Јабланичког управног округа и области Перник била је председница Савеза пензионера области Перник Катја Евтимова Христова.

Област Перник има око 50.000 пензионера, а сама градска општина која броји 116.000 становника има око 25.000 пензионера. У овом прелепом граду на обалама питоме реке Струме, у Омладинском културно-информативном центру приређен је заједнички концерт бугарских и српских певача и фолклораца.

Бугарке у Дивотину дочекују лесковачке пензионере

На пријему у част гостију са југа Србије чуле су се изванредне идеје о будућој сарадњи двеју пензионерских организација. О томе су говорили Тодорка Кирил Раденова, председница удружења пензионера из Дивотина, Катја Христова из перничког удружења, као и Кирил Леонов за регионално удружење обла-

сти Перник. Том приликом домаћине је поздравио председник Удружења пензионера града Лесковца и Јабланичког управног округа Братислав Здравковић.

Међународни скуп припадника трећег „златног доба“, како истичу Бугари, пратила је бројна новинарска екипа из Перника и Софије.

Током званичних сусрета и дружења а након велелепног концерта, чули су се и озбиљни предлози о стварању уније пензионера балканских земаља.

Димитриј Кисимов, генерални секретар председништва Бугарске асоцијације пензионера, истакао је да постоје велике могућности прекограничне сарадње у реализацији важних пројеката којом би се донекле помогло старијима у превазилажењу њихових социјалних, економских и здравствених проблема.

– Намеравамо да већ наредне, 2018. године поводом Међународног дана старих, 1. октобра, у Софији организујемо први Конгрес пензионерских организација Балкана – истакао је, између осталог, Кисимов.

Током незаборавног дружења у Пернику размењени су симболични поклони са пуно међусобног уважавања.

Т. Стевановић

ПОВОДОМ МЕСЕЦА СТАРИХ У ЉУБОВИЈИ

Дружење пензионера из два региона

Општинска организација пензионера у Љубовији, поводом октобра, месеца старих, организовала је 14. октобра дружење пензионера на коме је било више од 500 ветерана из два региона западне Србије, ужичког и мачванског.

– Већ годинама организујемо оваква дружења. У госте су нам дошли пензионери из Ужица, Чајетине, Малог Зворника, Лознице, Богатића, Шапца, Лазареваца, Краљева и из Републике Српске, из Братунца и Сребренице – каже Милисав Ђокић, председник љубовијског удружења пензионера и домаћин дешавања, додајући да се овим скуповима показује да удружења треба да служе и за окупљања пензионера на којима се они друже, упознају, веселе, то их окрепљује и продужава им живот.

– На дружење у Љубовији, које је увек добро организовано, долазим већ пет година са пензионерима из Шапца. Веома ми годи што сам учесник овог скупа на којем увек има и особа старијих од 80 година, које воле да дођу у ову лепу варош на Дрини, да се друже и проведу уз песму и свирку, да се разоноде уз богато послужење – каже Драгољуб Вујанић, судија у пензији из села Липолиста у Мачви, недалеко од Шапца.

М. М.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ ОСОБА У ЛЕСКОВЦУ

Старост није болест...

Поводом првог октобра – Међународног дана старијих особа, последњег дана септембра у Лесковцу је одржана веома посећена трибина под називом „Старост није болест – Утицај медија на превазилажење проблема старих особа“.

Уводничар трибине био је новинар, мр Томислав Стевановић, а великом интересовању посетилаца ове својеврсне књижевне вечери допринели су и чланови музичко-поетске секције Удружења пензионера из Лесковца.

Организатори трибине – интерактивног сагледавања проблема

старијих особа, били су лесковачки Центар за економику домаћинства и Удружење пензионера града Лесковца.

Највише речи је било о решавању потешкоћа у запошљавању радника, надомак „трећег доба“, који су захваљујући често рђавој приватизацији друштвених фирми на југу Србије остали без посла као технолошки вишак. Од 56 приватизованих фирми у Јабланичком управном округу са 47 њих је, у последњих пет година, раскинут купопродајни уговор, односно

приватизација, између осталог, због несагледавања социјалног статуса запослених.

Истог дана је у Геронтолошком центру у Лесковцу за најстарије суграђане, станаре Дома за старе, изведен пригодан културно-забавни програм.

Т. С.

Поглед на Београд са Саве и Дунава

На иницијативу Канцеларије за људска и мањинска права Владе Републике Србије, а у организацији Удружења грађана „Снага пријатељства“ – Amity, поводом Дана старијих особа организована је возња бродом по Сави и Дунаву за најстарије суграђане.

За многе „путнике“ ово је била јединствена прилика да виде лепоте свога града и са река. Сви су били усхићени и нису знали чему пре да се диве, да ли природним лепотама или оном што је људска рука створила. Видели су како изгледају Калемегдан и Небојшина кула са Дунава, са Саве су разгледали Саборну цркву, Аду, видели како тече градња Београда на води и много тога још. Дивили су се лепоти мостова и све време је владало добро расположење.

Један стари господин на крају пловидбе рече: „Рођен сам у Београду и све време живим ту, али нисам знао да је мој вољени град толико леп са наших лепотица Саве и Дунава“.

На крају пловидбе заједнички снимак

Пловидба је искоришћена за поделу захвалница најактивнијима у широкој лепези хуманитарног деловања.

Излетници изражавају захвалност иницијаторима и организаторима на овом изузетном

дару старим Београђанима а поводом њиховог дана и месеца, уз малу сугестију да би пловидба могла и да се продужи према Пупиновом мосту, низ Дунав бар до Винче и уз Саву према Остружници. **М. Радосављевић**

РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУГЕНЕРАЦИЈСКЕ СОЛИДАРНОСТИ У НОВОМ САДУ

Излет на Поповицу

Удружење пензионера града Новог Сада и Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад сарађују на реализацији пројекта „Развијање међугенерациске сарадње и солидарности“.

Пројекат, који траје до јуна 2018, подржали су Министарство за рад, запошљава-

Тако је недавно организован излет на Поповицу на Фрушкој гори, где су пензионери и деца учествовали у рекреативним активностима, шетали и дружили се а затим заједно ручали у Дому пензионера.

Драгица Зеленбаба из Удружења пензионера истакла је да је циљ овог пројекта

ње, борачка и социјална питања и Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова. У оквиру пројекта реализују се едукативне, ликовне и рекреативне активности у које су укључени чланови Удружења пензионера и деца и млади који су на породичном смештају.

интерактиван однос између деце и старијих суграђана, у којем пензионери могу деци пренети своје животно искуство, знање и практичне вештине, и при том и добити пажњу деце чиме се смањује социјална изолованост старијих суграђана и даје допринос међугенерациској сарадњи и солидарности.

Јелица Марић, саветница за хранитељство у Центру, нагласила је да се ова сарадња наставља активностима у Удружењу, радом драмске секције чији ће резултат бити велика међугенерациска представа за јавност, те ликовне радионице и едукативне секције где ће млади и деца подучавати пензионере како се користе мобилни телефони и компјутери.

Драган Кораћ

АКТИВНОСТИ САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ Смотра хорова у Суботици

Већ традиционална манифестација Сматра хорова Савеза пензионера Војводине ове године је одржана у Суботици у организацији Градске организације пензионера.

Свечаности су присуствовали Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, Драгица Лучев, председница ГУП Суботица, Ненад Иванишевић, државни секретар у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Илија Ђукановић и Наташа Алексић из локалне самоуправе, као и чланови градских и општинских организација пензионера Војводине и гости.

Присутне су поздравили Драгица Лучев и Милан Ненадић, пожелевши им успешне наступе и дружење. На смотри је наступило 14 хорова из Војводине и гости из Ниша и Лесковца, који су извели по три песме, а могле су се чути многе староградске и народне песме из Србије и околних земаља.

Посебан утисак на публику су оставили наступи хора ГУП Суботица, хора КУД пензионера „Исидор Бајић“ Нови Сад, хора КУД Удружења пензионера града Новог Сада, и наступ хора пензионера из Ниша.

Д. Кораћ

СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ТРИ ОКРУГА

Нишлије биле добри домаћини

Традиционални сусрети пензионера три округа, Нишавског, Топличког и Пиротског, одржани су недавно у Нишу. Пракса је да се сваке године манифестација одржава у другом округу па је домаћин ових 36. сусрета било Удружење пензионера града Ниша. Осим представника ова три округа, скупу су присуствовали и гости из централне Србије и Војводине.

И овогодишњи сусрети били су прилика за дружење, али и за озбиљан разговор о активностима за побољшање стандарда најстарије популације. У радном делу скупа вођена је расправа о питањима од животног значаја. Наглашено је да пензионери морају активно и стално да учествују у стварању услова за побољшање свог социјалног статуса. Гостима је добродошлицу и пријатан боравак у граду на Нишави пожелио домаћин скупа, Властимир Гоцић, председник Удружења нишких пензионера.

Између осталих, на скупу је говорио и Милован Вучићевић, председник Савеза удружења пензионера југоисточне Србије,

који је поручио да пензионери Србије морају да буду јединствени. Он је подсетио да више од 700.000 њих прима пензију чији је износ мањи од 23.000 динара, што их доводи на ивицу егзистенције. За решавање оваквих и сличних питања потребно је да Савез пензионера Србије заступа интересе

и залаже се за бољи живот чланства, рекао је Вучићевић.

После радног дела сусрета настављено је дружење и заједничка забава. Домаћин наредних сусрета пензионера је општина Блаце из Топличког округа.

Љ. Глоговац

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЛЕСКОВЦА ОБЕЛЕЖИЛО 71 ГОДИНУ РАДА

Угостили и вршњаке из Грачанице

Удружење пензионера Лесковца и Јабланичког управног округа уочи Дана ослобођења Лесковца, 11. октобра, обележило је 71 годину постојања и успешног рада. Овом приликом приређен је богат културно-забавни програм у лесковачком Дому пензионера а учествовале су музичко-поетске секције пензионера Клуба пријатеља старих и КУД „Невен“ из овог града. Свечаности су присуствовали представници пензионерских организација из више градова Србије и побратимских организација пензионера из Македоније и Бугарске.

Госте су у име Лесковчана поздравили Братислав Здравковић, председник лесковачког удружења, Марина Манојловић, директорка филијале РФ ПИО у Лесковцу, и Лидија Синићковић, помоћница градоначелника Лесковца.

Овом свечарском окупљању присуствовали су и представници пензионерских организација из Прокупља, Блаца, Пирота, Ниша, Медвеђе, Врања, Грачанице, као и сви представници месних одбора пензионера града Лесковца и Јабланичког управног округа.

Дружење пензионера до касних поподневних сати

Највећим аплаузом дочекане су гошће, пензионерке из Удружења пословних жена „Авенија“ из Грачанице. Гордана Ђорић, председница тог удружења, говорила је о отежаном раду пензионерских удружења на Космету, што због недостатка средстава, што због недовољно простора, а пре свега због немогућности безбрижног дружења.

– У српској Грачаници данас нема дома пензионера, стари људи су углавном сами, немају где али ни са ким да се друже. Старих на Космету је иначе све мање, многи су за својом децом кренули пут централне Србије, док

други пак, оптерећени свакодневицом и бригом за сутрашњицу, али и због беспарице, нису у могућности да се овако квалитетно организују као њихове колеге пензионери у Лесковцу – нагласила је Гордана Ђорић, председница овог удружења са севера КиМ.

Сличне приче о косовској свакодневици испричале су и пензионерке Ковиљка Трајковић, Љиљана Арсић и Јелена Арсић из Грачанице. Током разговора са њима родила се идеја о могућем покретању акције спонзорства за изградњу дома старих и болесних

у Грачаници, који би, попут Геронтолошког центра у Лесковцу, трајно збрињавао старе и болесне, понекад, нажалост, и заборављене од најближих.

У свечаном поздравном говору, са доста емоција, Гордана Ђорић обратила се колегама пензионерима из Лесковца и других градова централне Србије, изазвавши покоју сузу али и огроман аплауз.

Дружење уз игру и песму пензионерки Грачанице са лесковачким пензионерима и њиховим гостима трајало је до вечерњих сати.

Тома Стевановић

Активности видљиве у граду и Покрајини

Савез инвалида рада Зрењанин прославио је недавно, под покровитељством Скупштине града Зрењанина, 60 година постојања и рада. Према речима Стевана Радишића, дугогодишњег председника Општинске организације СИР Зрењанин и потпредседника СИР Војводине, свечаној седници су присуствовали бројни гости и око 100 чланова, представника свих месних организација. Између осталих, на свечаности су били и Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије и председник СИР Суботице, и Милијана Живановић, начелница Одељења за финансијске и опште послове у Филијали РФ ПИО Зрењанин.

Стана Свиларов истакла је овом приликом да је зрењанинска организација инвалида рада један од оснивача Савеза инвалида рада Војводине.

– Дуги низ година одлично међусобно сарађујемо и спровели

Најактивнији чланови добили су поклоне

смо много заједничких активности. Рецимо, 2009. године, када је Министарство рада почело са пројектним финансирањем активности особа са инвалидитетом у Србији, нашу прву активност посвећену запошљавању ОСИ заједно смо реализовали у Зрењанину, Суботици и Новом Саду – навела је Стана Свиларов.

Станко Нимчевић је оценио да је СИР Зрењанин једна од најактивнијих организација чији пројекти су високо вредновани у СИР Војводине али и на локалном нивоу.

Ова организација данас окупља више од 5.500 чланова у 32 месне организације и покрива сва насељена места у општини Зрењанин. У последњој декади, кроз пројектно финансирање, успешно су окупљали бројно чланство на различитим догађајима чији је циљ заједничка активност инвалида рада. Једно од таквих вишегодишњих програмских окупљања је и међународна манифестација посвећена очувању традиције Баната у кулинарству позната као „Банатска штрудлијада“ на којој су

учествовали и инвалиди рада из Мађарске и Румуније. Такође, организовали су и ликовне колоније за чланове који имају склоности ка уметничком изражавању. Организују сваке године и бањски опоравак за 300-500 својих чланова на отплату у пет месечних рата. Учествовали су на сајмовима запошљавања намењеним ОСИ на којима је досад посао добило више од 200 ових особа. Свакога месеца ОО СИР Зрењанин откупљује целу позоришну представу и бесплатно додељује карте својим члановима.

Осим дугогодишње квалитетне сарадње са Фондом ПИО ова организација је успоставила и негује успешно сарадњу и са свим представницима власти од локалног до републичког нивоа.

На крају свечане седнице додељене су награде и признања најактивнијим члановима и гостима за успешну сарадњу и помоћ у досадашњем раду.

Мирослав Мектеровић

СИР ВОЈВОДИНЕ

Ликовна колонија у Бањи Јунаковић

Савез инвалида рада Војводине недавно је у Бањи Јунаковић одржао осму ликовну колонију СИР Војводине, као део редовних активности које финансира Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Домаћин смотре била је Општинска организација инвалида рада Апатин.

Ликовној колонији су присуствовали и Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Стеван Радишић, потпредседник СИР Војводине, Ратко Богвић, председник ООИР Апатин, као и 30 представника општинских организација инвалида рада Војводине, од којих је њих 15 и сликало.

Драган Корач

САВЕЗ ИНВАЛИДА РАДА СРБИЈЕ

Скуп у Алексинцу, смотре у Бору

У Алексинцу је 23. октобра одржана седница Савеза инвалида рада Србије са руководством општинских организација из Алексинца, Зајечара, Књажевца, Бољевца и Сокобање. Присутнима, било је око 200 чланова, обратио се председник СИР Србије, Божидар Цекић (на слици), члан Савета Владе Србије и Већа самосталних синдиката, и упознао их са мерама које Савез предузима за побољшање положаја особа са инвалидитетом.

– Ми као Савез настојимо да наша организација уђе у финансијске планове што већег броја државних институција и локалне самоуправе да бисмо својим члановима обезбедили помоћ јер сви знамо са каквим се проблемима свакодневно суочава ова категорија становништва – истакао је Цекић у Алексинцу.

У Бору су 18. октобра одржани седамнаести сусрети пензионера инвалида рада Зајечарског и Борског округа у културно-уметничком

стваралаштву. У трочасовном програму на позорници су се смењивали певачи, свирачи и фолклористи, као и казивачи народних умовина, легенди и драмских текстова. Наступило је више од 300 извођача подељених у 12 екипа.

Пензионери Књажевца су својим целокупним програмом задивили присутну публику и побрали огромне аплаузе а награђени су за извођење хорског програма, старог фолклора, изворних песама и рецитација.

М. С.

У ПИРОТУ ОБЕЛЕЖЕНА ГОДИШЊИЦА ФОРМИРАЊА УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Захвалнице и плакете најактивнијима

Поводом 23. годишњице формирања Удружења војних пензионера Србије, Градски одбор из Пирота одржао је 16. октобра свечану седницу у читаоници пиротске Народне библиотеке.

Седници је присуствовало тридесетак чланова, војних пензионера са подручја Пиротског округа, као и гости из Београда, генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац, председник Удружења војних пензионера Србије, и Звонимир Пејчић, пуковник у пензији.

На седници су били и гости из града, међу којима Драгана Тончић, начелница Пиротског округа, Оливера Антић, директорка Филијале ПИО Пирот, Марија Станковић, директорка Дунав осигурања Пирот, и Ђорђе Митић, председник Градског удружења пензионера Пирот.

Пре почетка седнице Љубомир Драгањац је уручио признања, захвалнице и плакете најзаслужнијим, најактивнијим члановима Градског удружења војних пензионера. Захвал-

Станиша Митов прима плакету

нице су добили Драган Живковић, Борислав Алексовски, Томислав Петрески и Добри Градимир, а Плакету Удружења војних пензионера Србије добили су Станиша Митов и Бобан Лукић. Захвалницу са мотивима пиротског ћилима за указану помоћ у раду пиротском Удружењу од домаћина је добио Љубомир Драгањац. Признање му

је у име Градског одбора УВПС уручио председник Драган Петровић.

Петровић је кратко говорио о раду и активностима Градског удружења војних пензионера Србије. Он је поред осталог истакао да на подручју Пиротског округа живи близу четири стотине војних пензионера и уживалаца војних пензија, највећи

број у Пироту. У Удружење је учлањено 279 пензионера. Бијемо битку, казао је Петровић, да учланимо све пензионере и остале носиоце војних пензија.

– Проблема има али их решавамо сукцесивно и успешно. Посебно водимо бригу о болесним и изнемоглим члановима, обилазимо их уз скромне поклоне, али им пружамо помоћ и у остваривању њихових права – казао је Петровић.

Видно узбуђен што се тог октобарског преподнева нашао међу пензионерима Градског удружења у Пироту које постиже видне резултате и једно је од најбољих у Србији, окупљенима се обратио и генерал Драгањац. Говорио је о статусу војних пензионера, о томе да више од десет хиљада њих нема решено стамбено питање и да им је једини извор прихода пензија, од које школују децу и унуче. Борићемо се за наш статус, за наше боље сутра, казао је приликом посете Пироту генерал Драгањац.

С. Панакијевски

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Здравље за најстарије

Захваљујући сарадњи са Домом здравља Смедеревска Паланка, Општинска организација пензионера из града на Јасеници обезбедила је за своје чланове бесплатне прегледе. Здравствени радници Дома здравља и Клуба здравља, како у самом граду, тако и у селима општине Смедеревска Паланка, обилазе болесне пензионере, обављају бесплатне прегледе, мере им крвни притисак и ниво шећера у крви. Уз то, Организација пензионера је из сопствених средстава обезбедила 100 пакета животних намирница и у сарадњи са Општинским Црвеним крстом још 40, које је поделила болесним и социјално најугроженијим члановима.

Председник паланачких пензионера Слободан Б. Пантић истиче да је КУД пензионера „Доња Јасеница“ имао значајан наступ на Међународном фестивалу фол-

клора у Грчкој, као и на сусретима трећег доба у Аранђеловцу. Ускоро ће наступати и у Младеновцу.

Успешни су били и пензионери спортисти који су на овогодишњој Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи заузели 16. место, док су шахисти били шести, што је свакако највећи успех од када учествују на овом такмичењу.

Иначе, сваког месеца организују се забаве за чланове, а 73 пензионера из општине Смедеревска Паланка опорављаће се у некој од бања Србије о трошку Фонда ПИО. Упоредо са овим активностима тече испорука билетине и меда уз отплату на више месечних рата, набавка огрева за ову годину, као и припреме за набавку угља и дрва за наредну годину.

Сл. Костантиновић

У НОВОМ КОРИТУ КОД МИНИЋЕВА ОДРЖАНА „ШИПУРИЈАДА“

Промоција здраве хране и сеоског туризма

тацију расположивих, а неискоришћених ресурса из природе, организовали су МЗ Ново Корито, удружење грађана „Шипурак“ и Атеље Топлица у сарадњи са туристичком организацијом.

На „Шипуријади“ су учествовала пољопривредна газдинства у којима се праве производи од шипурака – од џемов и мармеладе, до сокова, сирупа, ликера и ракије. Манифестација која се одржава од 2006. године у први план ставља лековита својства ове јако распрострањене биљке на подручју општине Књажевац. Један од циљева „Шипуријаде“ јесте подршка незапосленим женама да кроз малу кућну производњу обезбеде пристојне приходе.

Из Туристичке организације Књажевац наглашавају да је циљ овог окупљања оживљавање села и проналажење начина да људи остану у овом крају и ту привређују.

У последњих неколико година мештани су почели да саде шипурак без бодљи који даје велике приносе, а улагање је само око орања и резања. Ове године је био рекордан откуп шипурка, по цени од шездесет до осамдесет динара по килограму, а брали су га млади, незапослени, ђаци, домаћице и пензионери.

И ове године мештани су на бројним штандовима у згради Задружног дома изложили разноврсне производе од шипурака које су посетиоци могли да пробају и купе. Организован је богат културни програм, награђени су најуспешнији учесници литерарног и ликовног конкурса. Одржано је и такмичење у категоријама најлепши шипурак, најбоља мармелада од шипурака, најоригиналнији рецепт, најлепше уређена тезга.

Д. Ђорђевић

Међународна манифестација „Шипуријада“, одржана у селу Ново Корито 21. октобра, поред мештана из књажевачке општине окупила је и госте из Бугарске. Имала је такмичарски, ревијални, уметнички и едукативни карактер.

Ову, једанаесту по реду манифестацију која промовише живот на селу и експлоа-

ПОДРШКА ПОЛИТИЦИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ НЕГОТИН

Субвенције за крајинске пољопривреднике

Шест удружења у области пољопривреде добило је средства из аграрног буџета општине Неготин, према одобреним програмима за успостављање и јачање делатности за које су се определила. Једно од њих је Удружење произвођача вина са географским пореклом „Неготинска крајина“ које ће са субвенцијом од 600.000 динара реализовати обуке из производње вина и грођа за своје чланове, али и за маркетинг и промоцију неготинских вина на тржиштима Београда и Новог Сада. Реч је о удружењу које је после опсежне процедуре Министарства пољопривреде, априла 2016. године, усвојило Елаборат о производњи вина са ознаком географског порекла „Неготинска крајина“ и од тада виноградарски и винарски са подручја општина Неготин и Кладово имају основ за успешнију

производњу вина стандардног квалитета у веома јакој домаћој конкуренцији.

Преостала средства од расподељених нешто више од 1,2 милиона динара добили су: Друштво пчелара „Хајдук Вељко“, Удружење купинара источне Србије, Удружење воћара „Воћар“ Карбулово, Удружење одгајивача домаћих животиња „Хајдук Вељко“ и Центар за органску производњу.

Решења о субвенцијама додељена су и једној групи носилаца пољопривредних газдинстава заинтересованих за новчану подршку локалне самоуправе. Ове године пријаве за субвенције поднела су 354 пољопривредна газдинства, а у досадашњем периоду је, на основу додељених решења о субвенцији, реализован 141 захтев. Мере подршке односиле су се на субвенционисање у

Подстицај мерама руралног развоја

Од 28 милиона динара опредељених за пољопривредне субвенције, највише, 23,5 милиона динара, планирано је за подстицаје мерама руралног развоја у општини Неготин. Три милиона динара износе планирана средства за директна плаћања, док је за посебне подстицаје издвојено у поламање средства – 1,5 милиона динара.

пчеларству, сточарству, ратарству и повртарству, виноградарству и винарству и воћарству.

Јованка Станојевић

ПРОБЛЕМ ЧИЈЕ ЈЕ РАЗМЕРЕ
ТЕШКО САГЛЕДАТИ

Слушамо, а не чујемо

Оштећење слуха не погађа само старије, а слушне апарате користи мање од петине оних којима су потребни

Колико само брачних расправа почиње тако што она њему нешто говори, а он је „не слуша“ (а заправо не чује)... А тек да не спомињемо из колико домова свакодневно одјекују опомене старијим укућанима да смање тон на телевизору. Или, пак, младима да утишају музику од које ће „сви у кући полудети“.

Окружени смо звуком, различитим звуцима, непрекидно, чак и кад их не примећујемо они су свуда око нас. Неки нас звуци раздражују, неки смирују, праг осетљивости је у великој мери индивидуалан. Ипак, општеважећа чињеница јесте да наше драгоцено чуло слуха током година слаби и да што смо старији слабије чујемо.

У овој генералној истини, међутим, крије се и варка. Јесте да слабљење слуха представља део процеса старења, али то не значи да млади нису такође угрожени, само што је у њиховом случају главни кривац бука.

Садашње генерације младих, потпуно сраслих са буком, звуком, музиком, који живе са слушалицама у ушима 24 сата дневно, у озбиљном су ризику од трајног оштећења слуха, упозорила је недавно и Светска здравствена организација.

И за једне и друге, и за старије и за млађе, карактеристично је да на проблем реагују на сличан начин, не схватају га или подсвесно игноришу, усвајајући обрасце понашања којима покушавају да у комуникацији замаскирају или ублаже хендикеп.

Последица таквог става јесте да се већина људи лекару обрати читавих десет година (у просеку) од појаве првих знакова слабљења слуха, и док стигну на први преглед већ имају озбиљно оштећење, а слушне апарате користи мање од петине оних којима су потребни.

А први знаци, поготово кад говоримо о старијима, јесу два примера са почетка текста. Чести проблеми са околином, потреба да се појача звук, запиткивање да се понови изговорено.

Слабљење слуха прво се региструје на високим фреквенцијама, не разазнају се високи тонови значајни за разумевање говора. Тако се долази у ситуацију да особа чује делимично, односно „прима“ само ниске и средње тонове, али не разуме најбоље и онда тражи да јој се реченица понови.

Сви знамо како то изгледа у свакодневном животу и како се брзо и лако губи стрпљење са старијим члановима породице када им исту ствар треба више пута објашњавати. А они онда, да би себе поштедели нервозе ужурбаних, презапослених потомака, постепено одустају да питају било шта, инстинктивно се повлаче и тако тону у изолацију.

Лекари стално упозоравају да проблем са слухом не значи само тешкоће у спорузумевању, већ преломну тачку у односу према свету, поимању света уопште.

Способност да чујемо држи нас ментално будним, кад то изгубимо, наш мозак губи подстицај, каже се у једној студији Универзитета „Џон Хопкинс“ где је истраживана и установљена веза између оштећења слуха и менталног пропадања, односно слабљења когнитивних функција.

И одатле све креће низбрдо. Социјална искљученост (слух је кључни део социјалне интеракције), губитак контаката, депресија. Није више реч само о дружењу. Са ослабљеним слухом човек је себе лишио многих угодних тренутака и у сопственом друштву, препуштања пријатној музици или звукови природе, цвркату птица.

Затим долази губитак сигурности. С обзиром на то да се центар за равнотежу налази у унутрашњем уху, оштећење чула слуха утиче и на поремећен осећај за простор, због чега се троструко увећава ризик од пада. Ризици су заправо вишеструки. Већ сам излазак на улицу носи опасност, јер особе са слабијим слухом неће регистровати околне звукове, пропустиће можда неке упозоравајуће сигнале, сирену аутомобила, нечији узвик или аларм. Свесне свега тога, оне кућу напуштају све ређе и тако се још више изолују.

Проблем, иначе, у прилично већем постотку погађа мушкарце него жене, али баш због своје сложености угрожава брачну или партнерску заједницу независно од тога ко је у питању.

Када се све то има у виду потпуно је необјашњив изузетно мали проценат корисника слушних апарата. Односно, необјашњива је њихова недоступност. Ужасно су скупи, и у нашим условима где стају од 250 до 2.500 евра (уз учешће Фонда за најосновније моделе), и у Америци где је појединачна цена од 900 до 3.500 долара.

„Па, није у питању ракетна технологија“, написао је недавно читалац „Њујорк тајмса“ у коментару поводом иницијативе у Конгресу САД да здравствено осигурање покрива трошкове за ова неопходна помагала.

Истини за вољу, има ту још нешто. И сами пацијенти врло нерадо прихватају ове апарате, тешко се на њих привикавају, сметају им и доживљавају их као неки печат старости. Тек они малобројни којима финансијске могућности допуштају да набаве врхунске минијатурне справнице, практично невидљиве, имају привилегију да поново осете пуноћу живота и уживају у свим бојама звукова.

Д. Драгић

Плаве зоне среће

Шта је то посебно у пет области света у којима више људи него другде доживи стоту

Постоји много рецепата, препорука и савета како да се доживи стота, мада је, статистички, пораст дуговечности глобални тренд: очекивани животни век се у просеку продужава за две године сваке декаде.

Постоји, међутим, пет делова свега у којима има више стогодишњака него било где другде, где је један век живота уобичајен, не због тога што тамошњи људи чине неке посебне напоре да то постигну, него зато што једноставно живе свој живот.

Реч је о феномену „плавих зона“, концепту који је устано-

у којем су му асистирали демографи, биолози, нутриционисти и други специјалисти. Тврди да их нема више нити ће их бити.

Оне су на Сардинији (Италија), Окинави (Јапан), Хоханчи (Костарика), Икарији (Грчка) и Лома Линди (Калифорнија, САД).

У унутрашњости Сардиније, другог (после Сицилије) највећег острва Медитерана, десет пута је већи број стогодишњака од америчког просека, на најужнијем јапанском архипелагу је пет пута мања стопа срчаних обољења, на забаченом полуострву Костарике данашњи педесетогодишњаци могу да рачунају да ће напунити један век, на грчком острву које је име добило по митском јунаку који се вештачким крилима превише приближио сунцу нико не пати од старачке заборавности, док

активни и на свој стоти рођендан?

Први закључак је да је улазница за дужи живот храна. Житељи „плавих зона“ 95 одсто својих калорија добијају једући поврће, воће, и житарице – све оно што трпези нуди биљни свет. Не прескачу месо, али оно је на столу само кад се нешто прославља и у сваком случају не чешће од једанпут недељно. Између оброка, телесна енергија се допуњава грицањем разних врста ораха и семенки.

Једући, никад стомак не напуне до краја, престану да једу чим утоле глад. А главна „храна дуговечности“ су пасуљ, соја и друге махунарке, које обезбеђују све организму неопходне хранљиве састојке и елиминисају потребу за протеинима животињског порекла.

Често сусрећу и друже, о „микродруштвима“ (заједнице дуговечних имају до 10.000 припадника) које су одолеле глобализацији коју Ден Буетнер, због штетних навика које доноси, проглашава „главним непријатељем дуговечности“.

Буетнер у својим књигама нуди на први поглед једноставан рецепт за дуг век: „Добро једите, више се крећите и више се дружите и волите“. Лекције из „плавих зона“ разрађује, међутим, у следећих неколико принципа.

Први је да се треба „кретати природно“: најдуговечнији становници оаза дуговечности живе у окружењу где им је то потреба и нешто што чине без размишљања и планирања.

Неопходно је затим животу дати неки смисао: знати шта треба да се уради кад се пробу-

Икарија (Грчка)

Окинава (Јапан)

вио новинар „Националне географије“ Ден Буетнер и о њему написао три бестселер књиге, поставши при том и заговорник животног стила који повећава шансе да на овом свету проведемо можда више година него што нам је записано у генима.

Буетнер, наиме, подсећа на студије које су утврдиле да је само око 20 одсто просечног животног века одређено генима, док је остало заслуга одређеног животног стила. Пет „плавих зона среће“ пронашао је после једнодеценијског истраживања

су у калифорнијском граду од 24.000 становника дуговечни само припадници Адвентистичке цркве (седмог дана).

Ден Буетнер је животне навике становника „плавих зона“ детаљно испитивао на узорку од њих 263 и нашао неколико заједничких карактеристика који их чине срећнијим од свих других – карактеристика које чине њихову свакодневицу и оно што се најчешће описује као „животни стил“.

Шта им дакле омогућава да нас надживе и да буду здрави и

Иако је у свих пет „плавих зона“ најздравије пиће чиста вода, у оним медитеранским то је и вино, редовно али умерено, и најчешће, пошто је прилично јако, разређено водом.

Физичка активност се подразумева, али она се не обавља знојењем у теретани, већ је нешто природно у обављању свакодневних послова. Дуговечни по правилу сами узгајају највећи део своје хране, што захтева живот у сталном покрету.

Најзад, реч је о заједницама чији се припадници међусобно

дате, „обезбеђује најмање седам додатних година“.

Не журите, јер ћете тако избећи стрес. Једите само док не утолите глад („правило 80 одсто“). Не треба да будете вегетаријанци, али месо вам није неопходно више од пет пута месечно. Чаша до две вина не шкоде. Уживајте у друштву и будите посвећени својима, супрузи, деци, унуцима, (и очекујте да они буду посвећени вама)...

Другим речима, креирајте сопствену „плаву зону“.

М. Бекин

У РУМИ ЗНАЧАЈАН ЈУБИЛЕЈ: 270 ГОДИНА ВАШАРА

Од свилених бомбона до ручно рађеног намештаја

Румски вашар је у октобру напунио 270 година, па је поводом јубилеја у Завичајном музеју Рума организована изложба, приказан је филм и одржан стручни скуп посвећен тој манифестацији. Вашар се одржава сваког трећег у месецу без обзира на временске прилике и највећи је у Србији и окружењу.

На јубиларном, октобарском, било је неколико десетина хиљада људи који су продавали, куповали или само гледали домаће животиње, кућне љубимце, механизацију, резервне делове, намештај, тепихе, огрев, воће, поврће... Продавци су хвалили робу и дозивали купце. Цвеће из Платичева, посуђе из Злакусе, чварци са Златибора, музика испод шатри и мириси печене јагњетине, прасетине и меса са роштиља...

Званично, први вашар је одржан 10. октобра 1747. када је царица Марија Терезија Руми доделила статус трговишта. Привилегија се састојала у томе да се вашари могу одржавати четири пута годишње – на Цвети, Спасовдан, Михољдан и на дан Св. Петра и Павла. На вашарима у

Руми, у то време су робу нудили домаће занатлије и путујући трговци Грци, тако да је убрзо био познат и ван граница царевине. Између два светска рата уз вашаре је организован и забавни програм, а од 1957. године одржава се сваког трећег у месецу.

Поред грађана Србије и бивших југословенских република, на румском вашару су редовни посетиоци и Руси, Украјинци, Румуни, Бугари... Поједини продавци долазе на сваки вашар три, четири и пет деценија. И свих година продају на истом месту, тако да купци знају где их могу пронаћи.

Алвари Ђурђулови из Кикинде долазе у Руму већ 52 године.

– Деда је некада на вашар долазио колима са коњима и 132 километра од Кикинде до Руме прелазио је за недељу дана. Бавимо се овим занатом 90 година и на нашим тезгама је све ручно рађено. Најбоље се у Руми продају ћетен алва и желе бомбоне – каже Милорад Ђурђулов.

Испред њихове тезге био је пензионер Миодрог Павловић из Ноћаја, који дође на сваки вашар да купи жени свилене бомбоне и да под шатром једе шкембиће или јагњетину.

На сваком вашару изложени су и производи корпарско-плетарске радње из Глободера крај Крушевца.

– Наша породица овим занатом се бави више од 50 година. Све ручно плетемо и у сезони, од марта до октобра, највише продајемо баштенске гарнитуре. Међутим, стари занати изумиру, па се плашимо да ће и овај наш за једну деценију – каже Раде Шарановић.

У Руму, иначе, долазе занатлије којих нема на другим местима – сарачи, опанчари, вуновлачари, казанџије, терзије, ћурчије... И то је једино место на којем можете купити комплетну опрему за коње и кола.

На сваки вашар дође и двадесетак угоститеља. „Вулета“ из Коцељево на јубиларном вашару испекао је и продао око педесет јагњади и прасади, а добро су прошли и други угоститељи.

Румски вашар се већ дуго не одржава само трећег у месецу, него продаја почне два дана раније. Ако сте пропустили јубиларни вашар у Руми, следећи је 3. новембра.

Г. Вукашиновић

ТРСТЕНИК

Сајам лова, риболова и сеоског туризма

У Хали спортова у Трстенику недавно је одржан 6. Сајам лова, риболова и сеоског туризма. Организатори су били Туристичка организација, Ловачко удружење и Спортски центар, а покровитељ општина Трстеник. Манифестацију је свечано отворио председник општине Трстеник, Александар Ђирић, а представило се више од 30 излагача.

Посетиоци Сајма имали су прилике да у дводневном термину виде али и да купе нешто од изложене опреме, предста-

вљена је и домаћа радиност, стари занати. Током Сајма одржана су и предавања везана за

лов и риболов, као и предавања о ловачком оружју и муницији. Пратећи део програма била је

специјализована изложба паса птичара и гонича, затим изложба занимљивих фотографија из лова и демонстрација вештине планинарења.

На Сајму су били и представници домаћинстава са подручја трстеничке општине која се већ дуже време баве сеоским туризмом. У културно-уметничком делу програма учествовали су чланови КУД „Традиција“ из Трстеника, сазнајемо од директора Туристичке организације Трстеник Владимира Јевтића.

Д. Ивановић

Манифестација посвећена жени на селу

Поводом 15. октобра, Међународног дана жена на селу, на иницијативу Женске одборничке мреже СО Сврљиг, у селу Црнољевица одржан је први Сајам зимнице и здраве хране. Сајам је организовала Земљорадничка задруга „Сврљижанка“ уз подршку општине Сврљиг, а главну улогу имале су жене, домаћице са села, задругари и предузетнице које су представиле свој муко-трпни свакодневни рад.

На овогодишњем сајму учествовало је 60 жена које су изложиле тегле пекмеза, џема, слатка, ајвара, салата, воћа, поврћа, сокова, шумских плодова, а на штандовима су висиле и суве паприке, лук и понеки украс. Јер, јесен је и пуни су подруми и амбари. Жене су све ово произвеле у својим баштама и њивама, што представља здраву храну са Сврљижких планина, Девице, Рапаља, припремљену на традиционални начин.

Отварајући манифестацију, народни посланик Милија Милетић поздравио је сеоске жене и нагласио да су оне вредне,

радне и способне да се храбро боре са свим проблемима. После обиласка штандова Милија Милетић, који је и председник Пододбора за неразвијена и маргинална подручја Скупштине Србије, казао је да се и у Скупштини разговарало о положају жена на селу као најугроженије категорије друштва. Жена је стуб домаћинства и породице на селу и време је да се законским и разним улагањима и подстицајним средствима помогне да се она економски ојача, постане предузетница и да живи од свог рада, поручио је Милетић.

Овдашње жене доста очекују и од 33 „Сврљижанка“ која почиње озбиљно да ради у интересу задругара. Драгица Ристић, директорка задруге, рекла је да је ово почетак и увод у сарадњу са „Сврљижанком“, која ће им помоћи да своје производе пласирају и на тржиште.

Татјана Лазаревић, председница Организационог одбора овогодишњег сајма и поборник за права жена у општинском парламенту, истакла је значај оваквих скупова на селу

који афирмишу рад жена који је готово невидљив. Кроз рад, жене би заједнички тражиле и бориле се за своја права, а не само да нас датуми подсећају на наше колегинице које живе на селу и од села. И остале учеснице на сајму, Сузана, Слађана, Буба, Славица, Злата, Севда, Невена, Љиља, Јуца, Божица, Милинка имају слично мишљење и све су углавном задовољне што су се и на овај начин представиле. И пратећи културно-уметнички програм био је посвећен жени и селу, њеним обавезама у нади да ће оне имати срећнију будућност. У Центру за туризам, културу и

спорт Сврљиг одржана је трибина о социјалном и здравственом положају жена.

На сајму је било доста посетилаца, мештана, посланика, гостију из суседног Ниша и пролазника, јер се Црнољевица налази на државном путу према Бабином зубу и туристичкој дестинацији на Старој планини. Како сазнајемо, има интересовања привредника да дуж пута према Бабином зубу отворе угоститељске објекте и мини-маркете, како би се туристи одморили, попили кафу и купили сврљижке специјалитете и сувенире.

С. Ђорђевић

БАЧКА ПАЛАНКА

Значај стваралаштва сеоских жена

На деветом Сајму стваралаштва сеоских жена у Војводини, одржаном у центру Бачке Паланке, своје рукотворине представило је више од две стотине удружења жена из целе Војводине. Сајам је организован уочи Међународног дана сеоских жена, 15. октобра.

Циљ манифестације јесте да се представи женски активизам на локалном нивоу, уз афирмисање потенцијала и вештина жена из руралних подручја Војводине и указивање јавности на њихове привредно-економске и туристичке капацитете.

– Жене са села веома су скромне и често

не знају да је то што оне раде веома вредно. Ми смо ту да им укажемо на чињеницу да, ако се добро организују, од свог рада могу лепо и да живе – наглашава директорка по-

крајинског Завода за равноправност полова, Диана Миловић.

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Предраг Вулетић, позвао је привреднике из Војводине да се до 15. новембра јаве на конкурс Секретаријата и да запосле жене жртве насиља.

– Сви послодавци који запосле жене које су претрпеле било који вид насиља добиће од Секретаријата годишњу бруто плату за сваку запослену жену – истакао је Вулетић.

Сајам стваралаштва сеоских жена у Војводини завршен је наступом културно-уметничких друштава.

М. Мектеровић

ГЦ „СРЕМ“ РУМА

Весело са младима

Деца из Предшколске установе „Полетарац“ посетила су кориснике ГЦ „Срем“ током обележавања месеца старих. Дружење је другога дана настављено у просторијама „Полетарца“, где су се добро забавили и малишани и чланови хора и фолклора румске установе за старе.

Током октобра у Геронтолошком центру су боравили и представници Црвеног крста из Старе Пазове и пензионерке из Инђије са представницима локалне самоуправе из тог сремског места. Они су донели поклоне за старе, а повели су и децу из ОШ „Петар Кочић“ и КУД „Соко“ из Инђије, која су извела пригодан програм.

Поводом празника у октобру, бележимо и долазак глумца Милана Дудића са пријатељима у румски ГЦ „Срем“, у чијој су песми и игри корисници уживали.

Г. В.

СУРЧИН

Излети за пензионере

Дуго планирани излети које за најстарије са овог подручја организује Градска општина Сурчин, почели су да се реализују 10. октобра. Прва је на пут кренула група од око 120 добановачких пензионера (на слици).

Излетници су обишли Музеј ваздухопловства у Сурчину, затим манастир Фенек у Јакову. Пут је даље водио ка Бољевцима, где су пензионери обишли Стајкову етнокућу а затим је уследило разгледање Наутичког села у Бољевцима. За излетнике је организовано и крстарење Савом на катамаранима а потом им је приређено пригодно освежење.

У плану су и бесплатни излети за пензионере из Бечмена и Јакова и низ других активности. Сурчински пензионери заинтересовани за овај вид дружења могу да се јаве у општину и да се пријаве за бесплатна путовања (тел. 011/8443-214, имејл usluzbigradjana@surcin.rs).

Г. О.

ЗЕМУН

Излет на Фрушку гору

Триста земунских пензионера путовало је почетком октобра на Фрушку гору. Најстарији житељи су уживали у обиласку фрушкогорских манастира Опово и Крушедол, а затим су наставили пут Сремских Карловаца. Ово је био још један у низу излета које је за своје најстарије суграђане омогућила општина Земун.

Ово је прилика да се најстарији подсети и на све остале бесплатне програме које је општина Земун припремила за пензионере, од термина за пливање у хали Пинки, преко карата за позориште, обука за рад на рачунару, радионица, итд.

Сви земунски пензионери који су заинтересовани за једнодневни излет могу да се пријаве у општини Земун или у некој од земунских месних заједница. Телефон за информације је 011/3774-470.

Г. О.

КИКИНДА

Обилазак ергеле у Келебији

Локална самоуправа у Кикинди финансирала је једнодневни излет за око 240 пензионера до ергеле коња у Келебији код Суботице. Најстарији житељи кикиндске општине разгледали су објекте, међу којима и Музеј запрежних возила, и сви су се провозали парадним кочијама (на слици), а најхрабрији и најспретнији су и јахали коње. За госте из северног Баната приређен је бесплатан ручак.

Приликом испраћаја из Кикинде градоначелник Павле Марков пожелео је срећан пут учесницима излета и најавио да ће убудуће оваквих поклона бити и два пута годишње. Како је у позиву за излет наведено, циљ оваквих акција је да се суграђанима у трећем животном добу омогући да обнове и обогате своје знање о лепотама Србије кроз дружење на путовањима.

С. З.

ГЦ ОБРЕНОВАЦ

Сусрети са школарцима

Поводом обележавања месеца старих лица, у Геронтолошком центру у Обреновцу током октобра одржано је више сусрета обреновачких основаца са корисницима домског смештаја. Први су се представили мали фолклораши из КУД-а „Драган Марковић“ из Забрежја сплетом игара из Шумадије и Војводине, песмама и рецитацијама. Ученици Основне школе из Дражевца наступили су са пригодним скичевима из школских представа а хор је отпевао неколико песма. Затим им је у госте дошло 50 ученика других разреда ОШ „Јован Јовановић Змај“. Извели су адаптирану представу за прваке а у музичком делу програма певали су о слози и љубави и оставили прелеп утисак на присутне кориснике. У плану је и гостовање млађих разреда основаца из Барича са пригодним културно-забавним програмом.

М. А.

ВАЉЕВО

Ваљевци обележили славу

Градско удружење пензионера Ваљева обележило је 14. октобра своју славу, Покров пресвете Богородице. Ваљевци су дочекали делегације колега из Сремских Карловаца, Земунa, Бање Ковиљаче, Мионице, Љига, Уба, Лајковца и Осечине. Присутни су били и гости из градских институција и локалне управе града Ваљева. Након чинодејства свештеника Ваљевске епархије и ломљена славског колача, присутне су поздравили старешина храма, отац Драгомир, и председник удружења, Андрија Ћилас. Уз богату трпезу и добро расположење, дружење се наставило уз песму и игру.

Удружење је 10. октобра било успешан организатор и домаћин Мини-олимпијаде Колубарског округа.

Љ. Д.

ЈАГОДИНА

Пензионери вежбали

Међународни дан старијих особа, 1. октобар, обележен је у Јагодини на интересантан и пре свега практичан и едукативан начин. Наиме, захваљујући подршци Јагодинског спортског савеза и бројних спонзора, у Аквапарку је одржано право спортско-рекреативно дружење. Позиву се одазвао завидан број чланова Удружења пензионера града Јагодине уживајући у вежбању, дружењу и новим сазнањима о здравом исхрани.

Слоган овогодишње кампање „Корак у будућност, препознавање талента и учешће старијих у друштву“ позив је да се ова популација подржава у свим аспектима живота у складу са њиховим правима, потребама и жељама. Ово је био дан када се старима враћа нада да нису заборављени и сами.

А. Ђ.

БЕЛЕ ВОДЕ

Излет у Мрчајевце

Месна организација пензионера Беле воде организовала је излет у Мрчајевце на Купусијаду и у бању Горња Треча.

Купусијада је била веома посећена и не зна се колико је тог дана скувано купуса у огромним глиненим лонцима, а цели Мрчајевци и околина мирисали су на свадбарски купус. Излетници су уживали у вашарској атмосфери и изузетно богатом културно-уметничком програму, јер су се сеоска друштва такмичила у игри, песми и чија је ношња оригиналнија.

М. Р.

ДЕСЕТА ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

У Врњачкој Бањи од 29. септембра до 3. октобра одржана је јубиларна, десета Олимпијада трећег доба под слоганом „За активну и креативну старост“.

Олимпијаду су подржали Министарство за омладину и спорт, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Спортски савез Србије, Олимпијски комитет Србије чији је председник, Божидар Маљковић, био у Врњачкој Бањи на Олимпијади. Времешне олимпијце посетила је и Карла Робин Херши, стална координаторка Уједињених нација у Србији. Олимпијаду је отворио државни секретар Министарства за омладину и спорт Предраг Перуничкић, у присуству Ђуре Перића, председника Савеза пензионера Србије, оснивача Покрета трећег доба, и Васе Белобрковића, председника Организационог одбора Олимпијаде.

Манифестација је из године у годину све посећенија, па је у Врњачку Бању пристигло више од 1.200 углавном старијих грађана. Већина је учествовала у разним такмичењима. Највише њих, око хиљаду, надметало се

Године нису препрека

у оквиру спортског програма: у риболову, шаху, брзом ходању, пикаду, стрељаштву, фудбалу и кошарци. Једно од најмасовнијих такмичења је штафета, где је правило „брзо ходај, ал’ не трчи“ и ту се, на бањској променади, опробало чак 120 екипа од по четири члана, а свака је морала у саставу да има и жене и мушкарце. Учествовали су и Милица Ивановић (90) из Младеновца и Милорад Милосавље-

вић (92) из Гроцке, који су били и најстарији олимпијци.

На олимпијади је учествовало и више од 60 књижевних стваралаца и сликара у оквиру Олимпијског сусрета писаца и Сликарске колоније, и скоро сто извођача културно-уметничког програма (КУД „Врњачки вез“ и КУД „Хлеб живота“). Педесетак ђака првака обележило је почетак школске године у „својој“ трци „На слово, на слово...“

у оквиру међугенерациске сарадње. Здравствене трибине и „Базар здравља“ реализовало је 20 едукатора и стотинак волонтера. Добро су били посећени и пратећи програми олимпијаде, попут излета до планине Гоч, едукативних предавања из области здравства, затим изложбе, књижевне вечери, биоскопске представе, наступи певача, свирача, рецитатора, глумаца... **В. А.**

ДО БОЉЕГ ПОЛОЖАЈА СТАРИЈИХ У ДРУШТВУ

Сарадња јавног и цивилног сектора

Октобар, месец солидарности са старијима, прилика је да се унапреди сарадња јавног и цивилног сектора, односно да се јача партнерство између институција и организација цивилног друштва у решавању битних друштвених питања за старије људе.

У том духу, десет година кампање „Старење захтева деловање“ обележено је посетом Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Чланице Мреже Хуманас састале су се, као делегација старијих жена, 11. октобра са помоћником министра, Милошем Јанковићем.

Помоћник министра је том приликом рекао да ће и у 2018. години из буџета Републике Србије бити издвојено 700 милио-

на за услуге у заједници, 120 милиона за пројекте организација цивилног друштва и 100 милиона за пројекте удружења особа са инвалидитетом, као и да ће ту бити простора за подршку активностима удружења које су усмерене на старије.

Наташа Тодоровић из Црвеног крста Србије упознала је помоћника министра са кључним активностима ЦК којима се пружа подршка старијима у целој Србији. Чланице делегације су истакле значај укључивања цивилног сектора и самих стари-

јих у процес креирања законодавних оквира ради унапређења положаја старијих, пружања подршке члановима породице који брину о својим болесним старијим члановима, као и стварања погоднијег оквира за подстицање солидарности међу генерацијама, а тиме и основа за кохезивно друштво.

Истраживање о положају старијих у граду реализује се уз финансијску подршку Популационог фонда Уједињених нација – УНФПА и обухвата више од 1.000 старијих из 16 градова. Циљ је да се на основу добијених података израде препоруке за побољшање квалитета живота старијих жена и мушкараца који живе у градовима Србије.

Ј. Оцић

Представнице мреже Хуманас са Милошем Јанковићем

Шта доноси коначно решење

? С. М., Београд: Добио сам привремено решење са износом пензије од 36.000 динара. Када бих могао да очекујем коначно решење и колико новца ми препоручујете да одвајам на страну ако евентуално будем морао да вратим део. Уколико коначан износ буде мањи од привременог, да ли то може да се врати и на рате, одбијањем од пензије?

Одговор: Привремено решење о пензионисању доноси се када су испуњени минимални услови за стицање права на пензију, а коначно решење Фонд доноси по службеној дужности када се отклоне разлози привремености решења, односно када се прибаве сви подаци који су потребни за доношење коначног решења. Пошто од тих података који недостају зависи да ли ће износ по коначном решењу бити виши или

нижи од тренутног, не можемо Вам одговорити колика ће бити разлика у пензији. У случају да је износ по коначном решењу већи него по привременом, Фонд исплаћује кориснику разлику у пензији од дана стицања права на пензију. Ако је пензија по коначном решењу мања него што је била по привременом, корисник је дужан да врати више исплаћени износ, једнократно или обуставом 1/3 од пензије до намирења дуга.

Право на рад породичних пензионера

? Ј. К., Ниш: Породични сам пензионер са пензијом од 9.100 динара. Један послодавац хоће да ме запосли на повремено посао по уговору о делу. Имам 22 година радног стажа, занима ме да ли ће ми уплата доприноса код овог послодавца до просечне месечне зараде у Републици повећати пензијски основ за радни стаж?

Одговор: Од 1. јануара 2015. године, корисницима породичне пензије који обављају послове по уговору о делу, ауторском уговору и слично, неће се обустављати исплате породичне пензије, под условом да износ остварене уговорене накнаде на месечном нивоу не прелази износ најниже основице у осигурању запослених, важеће у моменту уплате доприноса. Уписивање овог стажа врши Фонд, на основу пријава и одјава са

осигурања и уплаћених доприноса, тј. поднетих пријава М-4.

Потребно је надлежној филијали према пребивалишту поднети захтев за упис стажа и уз захтев приложити уговор који је закључен са исплатиоцем уговорене накнаде и копију личне карте. По овом основу ћете имати више стажа осигурања, а износ старосне пензије ће зависити и од зарада и основица осигурања које су остварене за цео стаж осигурања.

Прерачуна пензије

? М. С., Земун: После пензионисања уз испуњење услова за пензију наставио сам са радом и уплаћивао доприносе за ПИО. Шест година сам уплаћивао, а последње две нисам. При покушају да ми се пензија увећа за уплаћени допринос речено ми је да прво морам да намирим неуплаћени допринос уз затезну камату, што износи поприличну своту, те ми се не исплати да наставим са захтевом. Која су моја права?

Одговор: Сходно члану 120 Закона о ПИО, права из ПИО се остварују и користе сразмерно периодима осигурања за који су уплаћени доприноси за ПИО. Уколико доприноси нису уплаћени за сав период осигурања, обуставља се 1/3 пензије, док се на тај или други начин не намире неуплаћени доспели износи доприноса. Ви

имате право да Вам се донесе решење у смислу члана 121, став 1 Закона о ПИО, по основу стажа навршеног после пензионисања за који су уплаћени доприноси, уз примену члана 120 и обуставу 1/3 пензије за доприносе који нису уплаћени. Од захтева за поновно одређивање пензије можете одустати у току целог поступка.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Подаци о стажу и зарадама за војне осигуранике

? Н. Л., Параћин: Како могу да проверим да ли ми је уписан стаж и по којој основици, будући да сам био професионално војно лице у ЈНА на подручју бивше Југославије. Где се добијају ти подаци?

Одговор: Стаж се може проверити подношењем захтева за издавање уверења о подацима унетим у матичну евиденцију о осигураницима. У том уверењу ће бити наведени сви подаци којима Фонд располаже за периоде када сте били војни осигураник у војним поштама у Србији. Уколико у том уверењу евентуално недостају поједини подаци о Вашем осигурању у Србији, можете захтевом да се обратите Министарству одбране, Сектору за људске ресурсе, Управи за кадрове, у Немањиној 15 у Београду. Када осигура-ник поднесе захтев за остваривање права на пензију, Фонд по службеној дужности потражује недостајуће податке о стажу и зарадама осигураника. За пе-

риоде када сте били војни осигураник у другим републикама бивше СФРЈ, податке потражујете у тим државама.

Напомињемо да се стаж који су професионална војна лица остварила у периоду од 1. 1. 1973. године до датума утврђеног споразумом о социјалном осигурању са републикама бивше СФРЈ (са Словенијом и Хрватском 8. 10. 1991, са БиХ 6. 3. 1992, са Македонијом 1. 4. 1992. и са Црном Гором 1. 1. 2002. године) признаје на терет фонда државе – бивше републике, чије држављанство има професионално војно лице, без обзира на територији које републике се налазила војна пошта у којој је обављало активну војну службу.

Прекиди у стажу осигурања

? З. К., Београд: Пошто имам прекиде у стажу, да ли постоји могућност да откупим радни стаж који ми фали за стицање пензије?

Одговор: Према важећим законским прописима о пензијском и инвалидском осигурању, не постоји могућност да осигу-

раник једнократном уплатом доприноса докупи стаж осигурања који му недостаје да би испунио услов за пензију.

Право удове на породичну пензију

? М. С., Ниш: Детету и мени као удовици признато је право на породичну пензију после смрти супруга 1. марта 2006. године. Пошто у тренутку његове смрти нисам имала прописане године живота, интересује ме да ли када напуним одређене године могу да поднесем захтев за породичну пензију?

Одговор: Ако је удова у моменту смрти супружника била млађа од 45 година живота, она може да оствари право на породичну пензију ако после смрти брачног друга деца имају право на породичну пензију по смрти родитеља, а удова врши родитељску дужност према тој деци. У том случају право на

породичну пензију удови цени се у односу на датум престанка права на породичну пензију детету, тј. уколико у моменту престанка права детету удова има навршених најмање 45 година живота, породичну пензију ће остварити када наврши законском прописане године, тј. 53 године живота.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	НАША РАНИЈА КЊИЖЕВНИЦА	МУШКИ ПОТОМАК	ГРАД У СРБИЈИ	ДЕО МОТОРА	ДЕЛО ФР. ПИСЦА ШАТОБРИЈАНА	ФАРИЧКА ДРЖАВА	СТРУЧЊАЦИ АНТРОПОЛОГИЈЕ
ИСТРАЖНИ ПОСТУПАК							
СИРОМАШАН ЧОВЕК							
БРЗА ХРАНА(СТР.)							
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		СТ.СЛОВ НОВАЦ					
		ГЛИСТА ПАРАЗИТ					
МУЗИЧКО СЦЕНСКО ДЕЛО						ОЗНАКА ЗА ОБИМ	
						МУШКО ИМЕ	
ПРЕВРЕМЕН				ОЗНАКА ЗА МЕГА	ОПУС (СКР.)		
					СТАНОВН. АМЕРИКЕ		
ОДСЕЧНО (МУЗ.)							
САВЕЗ ТРГОВИН. КОМОРА (СКР.)				МЕСТО НА ТИСИ			
				ОБЛАСТ КАНА			
7. И 14. СЛОВО			ФР. КЊИЖ. РЕИМОН				
			ПОЉОПР. ЕКОНОМ.				
ДРЖАВА СРЕДОЗЕМНОГ МОРА						ОЗНАКА ЗА ЗАПАД	
						ЖЕНСКО ИМЕ	
ЂАК (МН.)							
СИМБОЛ ЗА ЛАНТАН			ГРАД У ИЗРАЕЛУ				ГУТЉАЈ ТЕЧНОСТИ
			НАУКА О МИРУ				
ИРИТАЦИОНО СРЕДСТВО							
ДОБИТ, КОРИСТ (ТУР.)				ЈУЖНО ВОЂЕ			
				СПОРТ. ЛИСТИЋ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КРАЉИЦА У ШАХУ	ГРЧКО СЛОВО				ОЗНАКА ЗА КАРАТ	
		ШКОТСКО ОСТРВО				МУШКО ИМЕ	
ИМЕ ГЛУМИЦЕ МАКСИМОВИЋ							ПРЕВЛАКА НА МАЛАКИ
КАНАЛ ЗА НАВОДЊАВАЊЕ У АЗИЈИ					ОЗНАКА ДАНСКЕ		
					СИМБОЛ ЗА ТЕЛУР		
ИЗРАЂИВАЧ МАКЕТА							
АНАТЕМИСАЊЕ							

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								

Бела укрштеница се решава тако што сами уписујете црна поља. Њихов број назначен је у заградама.

ВОДОРАВНО: 1. Махнитост (0), 2. Прибежиште (0), 3. Управитељ школе (0), 4. Расте заједно са другом биљком (0), 5. Уређаји за мерење (1), 6. Индустрија текстила (скр.) – Главни град Грчке (1), 7. Град у средњем делу Италије (1), 8. Ознака за разред – Јело од кромпира – Хемијски симбол фосфора (2), 9. Река на југу Етиопије – Ознака интензитета – Хемијски симбол за хелијум (2), 10. Скраћено женско име – Енглески филмски режисер, Керол (1), 11. Држава у Европи (0), 12. Титор (0), 13. Страно мушко име (2), 14. Врста бика са Целебеса – Врста хладног оружја (1).

УСПРАВНО: 1. Поступак у суду – Ознака за алт (1), 2. Правили себи пут – Замашћен (1), 3. Француско мушко име – Природно, неусиљено (1), 4. Повећати брзину неких радњи – Највећа крвна жила (1), 5. Тирани, деспоти – Рт у Италији у Јонском мору (2), 6. Градић у Хрватској – Уједначеност кретања (1), 7. Скуп од сто особа – Опасна звер (1), 8. Енглеска позоришна глумица, Елен – Ознака за ампер – Стара мера за дужину – Ознака за челик (3).

СИНОНИМНА ЗАГОНЕТКА

**ОПРУГА – ПЕРУНИКА – СВРШЕТАК –
УШЋЕ – ВОДОПАД.**

Наведеним речима треба пронаћи њихове синониме, тј. речи истог значења. Прва слова тих речи дају назив једне собне биљке.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: истрага, сиротан, инстант, д, толар, опера, о, ран, он, анимато, стк, Мол, ер, Кено, кипар, з, ученици, па, Ака, ирптанс, нар, нар, ета, к, Ланица, арик, ак, макетар, анатема, БЕЛА УКРШТЕНИЦА: сулуодст, уточиште, директор, срастати, кантари, ит, Атина, Пистоја, р, пире, п, Омо, и, хе, Цана, рид, Естоиња, старатељ, лнтонан, аноа, мац, СИНОНИМНА ЗАГОНЕТКА (федер, ирис, крај, улив, слат) фикус.

Да ли сте знали ...

– да је агапе (грч. вечера љубави или гозба љубави) био обичај заједничког дељења хране и пића који су упражњавали рани хришћани? Сматра

се да проиходи из старијих јеврејских или медитеранских обичаја. Стари обичај у раном хришћанству била је трпеза за којом су седели сви, и богати и сиромашни, деца и одрасли, господари и робови, на којој је свако био добродошао. С временом је то прешло у традицију и агапе постаје симбол универзалне (свима доступне) хришћанске љубави.

– да је аскурђел појам који се користи за мушког претка седмог колена? Аскурђел је назив за родитеља курђела, који представља родитеља наврдеде, који је опет родитељ чукундеде.

Женске варијанте овог појма за претке су аскурђела, курђела, наврбаба и чукунбаба. Бели орао и бела пчела су називи за сроднике, тј. претке 16. колена уназад.

– да је, према легенди, цвет црвеног амарилиса настао као стидљива нимфа? Наиме, Амарилис се јако заљубила у Алтеа, пастира са снагом Херкула и лепотом Аполона. Нажалост, њена осећања нису

узвраћена. Обучена у бело, појављивала се на Алтеовим вратима 30 ноћи заредом, сваки пут пробадајући своје срце стрелом. Када је Алтео, напokon, отворио врата, угледао је прелепи тамноцрвени цвет... Данас се црвени амарилис сматра симболом поноса и блиставе љубави.

– да је Архимед из Сиракузе, један од тројице најгенијалнијих математичара свих времена, између осталог, изумео и Архимедов вијак?

У трећем веку пре нове ере, овај грчки научник смислио је како да монтира дугачки спирални вијак у цилиндар и на тај начин „пумпа“ воду. Архимедов вијак, како је овај уређај касније назван, и данас се користи, посебно у индустријским постројењима – за манипулацију прашкастим материјама и гранулатима, а у пољопривреди је примењен у готово сваком комбајну. У појединим деловима света ова направа и данас служи за наводњавање или премештање воде с једног места на друго.

Развојне могућности

Да није превеликих жеља, разочарења би била мања.

Не губите наду. Без ње би вам било још теже.

Како побећи од кризе? Само ако није у вама.

Предност неразвијених је у могућностима већег развоја.

Афоризми су моз(г)аички поглед на свет.

Разлика између профитера и пролетера је капитална.

Искуство је стална пракса у којој се стичу и учвршћују знања.

Слободу говора угрожавају и ћутолози.

Слободан Дучић

Лековите мисли

Струја ће да поскупи. Сад опет морам да се грејем уз жену!

Ако пекари неће да пеку црни хлеб, онда нека буду на „белом хлебу“.

У нашој пољопривреди не вреде закони ако не ради – мотика.

Малолетници ће у провод после 23 часа моћи само са родитељима. Не вреди, родитељи у то време већ спавају.

Имамо књигу по глави становника. Само приликом туче.

При тржишној економији пулс се опипава по – новчанику.

Стандард ми личи на тек проходалу бебу. Стално пада!

Душан Старчевић

Оптимизам

Ако стварно дође боља будућност, нећемо моћи да се хвалимо старим добрим временима.

Забрањено је да буде све дозвољено.

Патим од хроничног оптимизма, а нисам политичар. Има ли ми лека, докторе?

Велика људска глупост уме успешно да вређа здрав људски разум.

Није проблем ни дати ни узети кредит. Враћање је друга тема.

Узалуд ме прислушкујете. Од мене ни професори на испитима нису имали шта да чују.

Милен Миливојевић

Мозгалице

Мало би тога било боље да није снаге воље.

Знано је да највише хоће они који не знају шта хоће.

Људи пуни себе немају пријатеља. Они са сујетом другују.

Ко се не смеје, све мање га има.

Изгубљени сте ако сте без наде.

У свакој трци је пресудно ко је иза вас.

Не треба се на све навикавати. Пређе вам у навику.

Посвађате ли се са собом, превише њих ће бити на вашој страни.

Пеко Лаличић

Молим за реч

Пензионери су раније с празним корпама улазили у самопослугу, а сада излазе.

Чим је чуо да је деда добио повишицу пет посто, унук му је издиктирао број свог текућег рачуна.

Сви причају само о парама, постали смо један велики џеп сет.

Здрава храна има једну ману. Цена јој је нездрава.

Новогодишња расвета може да збуни Деда Мраза, па да нам дође два месеца раније.

Дејан Патаковић